(יד) [יד] (לה) אָסוּר בְּפֶסַח, (לו) דְּחָיְשִׁינַן * שֶׁמָּא (לז) נִשְׁאֲרוּ בּוֹ פֵּרוּרִין (לח) וְנוֹתְנִין טַעַם בְּפֶסַח (בית יוסף (ד"ה כתב הרשב"ם) בשם תשובת הרשב"א (סי' קנג)): **ה חֲבָשָׂר בָּשׂ וּגְבִינָה וְדָגִים (לט) שֶׁנִּמְלְחוּ לִקְדֶם הַפֶּסַח (מ) וְלֹא נִזָּהֲרוּ בָּהֶם, (מא) * מֻתָּר לֶאֱכָלָם** (טו) (מב) **בְּפֶסַח. מִיהוּ דָּגִים מְלוּחִים * הַשְּׁרוּיִים (מג) בְּמַיִם בְּפֶסַח בִּכְלִי**

ח טור בְּשֵׁם רַשִׁ"י (ספר האורה ח"ב סי' לג, ומחזור ויטרי הל' פסח סי' כח). ט כֵּן כָּתַב רַשִׁ"י בְּתְשׁוּבָה (שם).

י טור בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת אֲבִיו הָרֹא"ש (כלל כד סי' ד).

בֵּאוּר הַיטֵב

אסור לכתחלה. ט"ז (סק"ה). ועיין בי"ח סימן תנ"ג (ס"ב) ובשיירי כנסת הגדולה שם (הגב"י). קמח בקמח מקרי לח בלח, ואם נתבשל קדם פסח מתר לאפות ממנה מצות אפלו בפסח. תרומת הדשן (סי' קיד), ב"ח (שם): **(יד) אסור בפסח.** דהיינו לשתותו, אבל מתר בהנאה ומכל שכן דמתר לקימו. וכל מה שמתר להשהות מתר להנות ממנו, עיין חק יעקב (סק"ח). ואם לקח מאותו יין לאחר שהוציא הפת מפנו ועדבו ביין אחר, אסור כלו. הרשב"א (בתשובה ח"א סי' קיג), מגן אברהם (סק"ג). ודוקא שלא סנן קדם הפסח, אבל סנן לכלי עלמא שרי, מגן אברהם (שם) וחק יעקב (סק"ח). עיין שם. וט"ז (סק"ו) כתב דסנוק לא מהני דשמא יוציא דרך נקבי המסננת. ואם סנן על ידי בגד עב נראה לי להתיר. וכתב הפ"ח בתשובה סימן ק"ז דאם שאב הזהמא של מי דבש בנפה שנופו בה קמח, דשרי לשתותו בפסח, דבטל בששים דבפסח, דבטל בששים דהוה לחש שמא יצאו דרך נקבי המסננת, אבל בענבי חטה מודה, ועיין לקמן סימן תס"ב (סי"ו):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

חלק א' סימן כ"ד שכבל מדינות רוסיא ואשכנז נוהגים להקל דאין חוזר ונעור בפסח: **[יד] אסור.** עיין באר היטב בשם תשובת ב"ח, ועיין שם שענין השאלה היה שלקחו מאותו מי דבש שמרים ושמו בדבש אחר, אף לפי תשובתו יש להתיר אף הדבש הראשון דאינו חוזר ונעור, ועיין שם שכתב שאם יש לחש באותו נפה לגרגרי חטים, כגון שנפו בה החטים וכיוצא בה שיש לחוש שמא נשארו גרגרי חטים בנקבי ארגית הנפה בצע סביב, יש לחש שמא נפל נרגר חטה כמי הדבש עיין שם (ומשמע דאף בנדון השאלה ששמו מדבש זה לדבש אחר יש לחש עיין שם), ואפשר גם הט"ז (סק"ו) יודה בזה, ודוקא בפרורין דקין יש לחש שמא יצאו דרך נקבי המסננת, אבל בגרגר חטה מודה, ועיין לקמן סימן תס"ב (סי"ו):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(לה) **אָסוּר בְּפֶסַח.** הַיְנוּ לִשְׁתּוֹתוֹ, אֲבָל מֻתָּר בַּהֲנָאָה וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְקַיְמוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא רַק חֲשָׁשׁ בְּעָלְמָא [אַחֲרוֹנִים]: (לו) **דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמִשּׁוּם הַטַּעַם שֶׁיֵּשׁ בְּהַיַּיִן עַל יְדֵי הַפַּת שֶׁנִּשְׂרָה בְּתוֹכוֹ (נ) לֹא הָיוּ אוֹסְרִין, דְּהַטַּעַם כְּבָר נִתְבַּטֵּל בְּשִׁשִּׁים קֶדֶם הַפֶּסַח וְאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֶעוֹר, רַק דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא נִשְׁאֲרוּ אֵלּוּ פֵּרוּרִין בְּעֵת הַנְּטִילָה. (נ) וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ דְּלֹא מַהְמְרִינַן אֶלָּא כְּשֶׁלֹּא סִנְּנוּ קֹדֶם הַפֶּסַח [וְאַף שֶׁבְּפֶסַח סִנְּנוּ (לז) לֹא מְהֵנֵי דִּכְבָר נֶאֱסַר עַל יְדֵי הַפֵּרוּרִין תֵּכֶף בְּתְחִלַּת הַפֶּסַח שֶׁנִּתְּנוּ טַעַם בְּהַיַּיִן], אֲבָל אִם סִנְּנוּ שָׁרֵי אַף דְּנִשְׂרָה מֵעֵת לְעֵת [אִם יֵשׁ שִׁשִּׁים בַּיַּיִן (לה) נֶגֶד כָּל הַפַּת]. וְדוֹקָא בְּיַיִן שֶׁהוּא (לו) צָלוּל וּמִסְתַּנֵּן עַל יְדֵי מְסַנֶּנֶת שֶׁנִּקְבֶיהָ דַּקִּין מְאֹד שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְפֵרוּרֵי פַּת לַעֲבֹר דֶּרֶךְ שָׁם, אֲבָל אִם נָפַל הַפַּת בְּמֵי דְּבַשׁ שֶׁלְּעָלְמִים הֵם עֲכִים וְאֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא בְּמַסֶּנֶת שֶׁנִּקְבֶיהָ אֵינָם דַּקִּין כָּל כָּךְ, חִישִׁינַן שֶׁמָּא יַעֲבֹר גַּם הַפֵּרוּרִין דֶּרֶךְ שָׁם: **(לז) נִשְׁאֲרוּ בּוֹ פֵּרוּרִין וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ לָקַח (נ) קֶדֶם הַפֶּסַח מֵאוֹתוֹ חָבִית יַיִן לְאַחַר שֶׁהוֹצִיא הַפַּת מִמֶּנּוּ וְעָרְבוֹ בְּחָבִית אַחֶרֶת שֶׁל יַיִן, גַּם כֵּן נֶאֱסָר כֻּלָּה, (מ) דְּשֶׁמָּא נָפַל הַפֵּרוּרִין גַּם שָׁם: **(לח) וְנוֹתְנִין טַעַם בְּפֶסַח.** וְאַף דִּבְצוֹנוֹ יֵשׁ הַרְבֵּה מִתִּירִים לְקַמֵּץ בְּסִימָן תס"ז סָעִיף י"ב, הָכָא לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר, דְּמֵירֵי שֶׁעָבַר מֵעֵת לְעֵת מִנְּפִילַת הַפַּת עַד עַכְשָׁו [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יד)]. וּלְפִי מַה שְׁמָּאַר לְקַמֵּץ בְּסִימָן תס"ז סָעִיף י"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק"ק סב) בְּשֶׁם הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם נָפַל פְּרוּסַת לֶחֶם לְתוֹךְ מַיִם בְּפֶסַח לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר מִשּׁוּם דְּדַרְכּוֹ לְהִתְפָּרֵר וְלִהְיוֹת נָמֵס בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וַאֲפִלּוּ סִנּוּן הַמַּיִם לֹא מְהֵנֵי, הָכָא נָמֵי [א]אֲפִלּוּ לֵיכָּא מֵעֵת לְעֵת מֵעֵת שֶׁנָּפַל הַפַּת לְתוֹךְ הַיַּיִן גַּם כֵּן אָסוּר, אִם לֹא שֶׁסִּנְּנוּ קֹדֶם הַפֶּסַח דְּאָז מַה שֶּׁנָּמַס בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים. אִם שָׁאַב הַזֹּהֲמָא שֶׁל מֵי דְּבַשׁ בִּנְפָה שֶׁנּוֹפוֹ בָּהּ קֶמַח, שָׁרֵי לְשְׁתּוֹתוֹ בְּפֶסַח, דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים דְּהָוֵי לַח בְּלַח [אַחֲרוֹנִים]: **ה (לט) שֶׁנִּמְלְחוּ לִקְדֶם הַפֶּסַח.** אֲפִלּוּ (נא) בִּכְלֵי חֶמֶץ, דְּאֵין מְלִיחָה לִכְלֵים לְהַפְלִיט, וְעוֹד דִּסְתָם כֵּלִים אֵינוֹ בָּן יוֹמוֹ, וְנוֹתֵן טַעַם לְפָגָם קֹדֶם פֶּסַח לִכְלֵי עָלְמָא שָׁרֵי, וּמִטַּעַם זֶה (מ) אֲפִלּוּ נִתְבַּשְּׁלוּ כָּל אֵלּוּ מֵעֵת לְעֵת בְּתוֹךְ הַכֶּלִי אֵין לֶאֱסֹר, דְּאַף דִּכְבוּשׁ כִּמְבַשֵּׁל, מִכָּל מָקוֹם הֲלֹא לִפְגָם הוּא, וַאֲפִלּוּ הוּא בֶּן יוֹמוֹ (מא) יֵשׁ לְצַדֵּד בְּדַיְעֲבַד לְהָקֵל, [ב]דְּאֵימְתַי מִקַּבֵּל טַעַם מִן הַכְּבִישָׁה אַחַר מֵעֵת לְעֵת, וְאָז כְּבָר נַעֲשָׂה הַטַּעַם שֶׁבְּתוֹךְ הַכֶּלִי לִפְגָם, דְּהַמֵּעֵת לְעֵת שֶׁל שְׁמוּשׁ הֶחָמֵץ כְּבָר נִשְׁלַם מִקְדָּם: (מ) **וְלֹא נִזָּהֲרוּ בָּהֶם.** לִבְדֹק הַמֶּלַח שֶׁמָּא נִמְצָא בָּהֶם קְצָת פֵּרוּר חָמֵץ: **(מא) מֻתָּר לֶאֱכָלָם.** דְּאַף (מב) אִם הָיָה בְּהַמֶּלַח קְצָת חָמֵץ וּבָלְעוּ מֵהֶם, נִתְבַּטֵּל קֹדֶם הַפֶּסַח וְשׁוּב אֵינוֹ חוֹזֵר וְנֶעוֹר: **(מב) בְּפֶסַח.** וְאִם הָיוּ מֻנָּחִים בִּכְלֵי שֶׁל חֶמֶץ בְּצִיר שֶׁנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי הַמֶּלַח, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ מֻנָּח שָׁם זְמַן מַעֲט כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן עַל הָאוּר וְיַתְחִיל לְהִרְתִּיחַ (מג) יֵשׁ לוֹ דִּין כְּבוּשׁ עַל יְדֵי זֶה, וְעַל כֵּן אִם הָיָה בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ (מד) אוֹ שֶׁהָיָה מָלוּחַ הַרְבֵּה כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּלוֹחִין בָּשָׂר לִזְמַן מְרֻבֶּה, אָסוּר מֵעֵת לְעֵת בְּתוֹךְ הַצִּיר [דְּמֵאַחַר שֶׁלְּמַעְלָה מִן הַצִּיר (מה) אֵינוֹ בִּכְלַל כְּבוּשׁ]. (מו) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאַף בָּזֶה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן יִשְׁהֶה מֵעֵת לְעֵת בְּתוֹךְ הַצִּיר (מז) וְגַם יִהְיֶה מָלוּחַ הַרְבֵּה, (מח) וּבִמְקוֹם הֶפְסֵד יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל בְּמַה שֶׁנַּעֲשָׂה קֹדֶם פֶּסַח: **(מג) בְּמַיִם בְּפֶסַח.** אֲבָל קֹדֶם פֶּסַח אֵין לְהַחְמִיר אַף לְכַתְּחִלָּה (מט) אַף אִם הָיָה הַכֶּלִי בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ, דְּהָא צוֹנֵן הוּא, וְאַף לְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם דְּבִצִּיר הַיּוֹצֵא עַל יְדֵי מְלִיחָה נָחְשַׁב כִּבְכוּשׁ אַף בִּזְמַן מַעַט, הָכָא (נ) כֵּיוָן שֶׁשָּׁרוּי בְּמַיִם הַמֵּימֵי מִבַּטְלִין כֹּחַ הַצִּיר. וּמִכָּל מָקוֹם בְּפֶסַח גּוּפָא דְּאִסּוּרוֹ שֶׁאִם לֹא עִבֵּר מֵעֵת לְעֵת מִשְּׁעָה שֶׁנָּפַל הַפַּת לַיַּיִן עַד שָׁעָה שֶׁמְּסַנְּנוֹ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֵין מִזֶּה אִסּוּר כְּלָל, וְכֵן פָּסַק הַגְּרָ"א בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א סִימָן תנ"ג (ס"ב) וּבְשִׁיירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שָׁם (הגב"י). וְעַיֵּן בַּ"ח סִימָן תנ"ג (ס"ב) וּבְשִׁיירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שָׁם (הגב"י). קָמַח בְּקָמַח מִקְרֵי לַח בְּלַח, וְאִם נִתְבַּשֵּׁל קֹדֶם פֶּסַח מֻתָּר לֶאֱפוֹת מִמֶּנּוּ מַצּוֹת אֲפִלּוּ בְּפֶסַח. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קיד), ב"ח (שם): **(יד) אָסוּר בְּפֶסַח.** דְּהַיְינוּ לִשְׁתּוֹתוֹ, אֲבָל מֻתָּר בַּהֲנָאָה וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְקַיְמוֹ. וְכָל מַה שֶּׁמֻּתָּר לְהַשְׁהוֹת מֻתָּר לְהָנוֹת מִמֶּנּוּ, עַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ח). וְאִם לָקַח מֵאוֹתוֹ יַיִן לְאַחַר שֶׁהוֹצִיא הַפַּת מִמֶּנּוּ וְעֵרְבוֹ בְּיַיִן אַחֵר, אָסוּר כֻּלּוֹ. הָרַשְׁבָּ"א (בתשובה ח"א סי' קיג), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וְדוֹקָא שֶׁלֹּא סִנַּן קֹדֶם הַפֶּסַח, אֲבָל סִנַּן לְכֵלִי עָלְמָא שָׁרֵי, מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְחק יַעֲקֹב (סק"ח). עַיֵּן שָׁם. וְט"ז (סק"ו) כָּתַב דְּסִנּוּן לֹא מְהַנֵּי דְּשֶׁמָּא יוֹצִיא דֶּרֶךְ נִקְבֵי הַמְּסַנֶּנֶת. וְאִם סִנַּן עַל יְדֵי בֶּגֶד עָב נִרְאֶה לִי לְהַתִּיר. וְכָתַב הַפ"ח בִּתְשׁוּבָה סִימָן ק"ז דְּאִם שָׁאַב הַזֹּהֲמָא שֶׁל מֵי דְּבַשׁ בִּנְפָה שֶׁנּוֹפוֹ בָּהּ קֶמַח, דְּשָׁרֵי לִשְׁתּוֹתוֹ בְּפֶסַח, דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים דְּבִפֶסַח, דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים דְּהָוֵה לַח בְּלַח עֵין שָׁם: **ה (טו) בְּפֶסַח.** דְּאַף אִם הָיָה

בֵּאוּר הַלָּכָה

יָבֵשׁ גַּם כֵּן אֵין חוֹזֵר וְנֶעוֹר עֵין שָׁם:

*** שֶׁמָּא נִשְׁאֲרוּ בּוֹ פֵּרוּרִין.** אַף עַל גַּב דְּקִפֵּק מִשֶּׁהוּא הוּא מִכָּל מָקוֹם הֶחְמִירוּ בּוֹ, מִשּׁוּם דְּהָאי סְפֵקָא קָרֵב לְוַדַּאי הוּא, דְּמִסְתָּמָא נִשְׁאֲרוּ בּוֹ פֵּרוּרִין [עוֹלַת שַׁבָּת (סק"ד)]. **וְנִרְאֶה פְּשׁוּט דְּהָאי דִּינָא דְּרַמ"א לֹא שַׁיָּךְ לְקַלְּתָא דְּחוֹזֵר וְנֶעוֹר, דְּאִפְלוּ אִם נִסְבַּר דִּבְעָלְמָא אֵין חוֹזֵר וְנֶעוֹר גַּם כֵּן אָסוּר הָכָא,** דְּדָמְיָא לְהָא דְּלִעֵיל בְּסָעִיף ג' בְּעוֹד שֶׁהַחִטָּה בְּתוֹכָהּ דְּלִכְלֵי עָלְמָא אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם בְּסָעִיף קָטָן ח':

ה * מֻתָּר לֶאֱכָלָם בְּפֶסַח. עַיֵּן בְּמִקְוֹר חַיִּים (חי' ס"ק יד) שֶׁכָּתַב [ד]דְּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לַהֲדִיחוֹ מִתְּחִלָּה מֵהַמֶּלַח, רַק דְּלִדְעַת הַמְּחַבֵּר מֻתָּר לְהַדִּיחוֹ אֲפִלּוּ בְּפֶסַח, וְהָרַמ"א מְחַמִּיר לְהַדִּיחוֹ דַּוְקָא קֹדֶם פֶּסַח:

*** הַשְּׁרוּיִים בְּמַיִם וְכוּ'. אֲבָל אִם לֹא הָיוּ שְׁרוּיִים בְּמַיִם מְלוּחִים יְבֵשִׁים** שֶׁאִם לֹא עִבֵּר מֵעֵת לְעֵת מִשְּׁעָה שֶׁנָּפַל הַפַּת לְתוֹךְ הַיַּיִן זֶה לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת אוֹ לְקִידּוּשׁ וּלְהַבְדָּלָה יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הָאוֹמְרִים שֶׁחֲמִיץ בְּפֶסַח אֵינוֹ אוֹסֵר בְּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה [ב] וּבשו"ע הרב (סכ"ד) כתב: וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֵין מַעֲת לְעֵת מְשֻׁעָה שֶׁנָּפַל הַפַּת לְתוֹךְ הַיַּיִן עַד שָׁעָה שֶׁמְּסַנְּנוֹ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֵין לְחוּשׁ שֶׁמָּא נִשְׁאֲרוּ בּוֹ פֵּרוּרִין וְנוֹתְנִין טַעַם בְּפֶסַח, וְכֵן פָּסַק הַגְּרָ"א בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א סִימָן תנ"ג (ס"ב) וּבְשִׁיירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שָׁם (הגב"י). קָמַח בְּקָמַח מִקְרֵי לַח בְּלַח, וְאִם נִתְבַּשֵּׁל קֹדֶם פֶּסַח מֻתָּר לֶאֱפוֹת מִמֶּנּוּ מַצּוֹת אֲפִלּוּ בְּפֶסַח. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קיד), ב"ח (שם): **(יד) אָסוּר בְּפֶסַח.** דְּהַיְינוּ לִשְׁתּוֹתוֹ, אֲבָל מֻתָּר בַּהֲנָאָה וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְקַיְמוֹ. וְכָל מַה שֶּׁמֻּתָּר לְהַשְׁהוֹת מֻתָּר לְהָנוֹת מִמֶּנּוּ, עַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ח). וְאִם לָקַח מֵאוֹתוֹ יַיִן לְאַחַר שֶׁהוֹצִיא הַפַּת מִמֶּנּוּ וְעֵרְבוֹ בְּיַיִן אַחֵר, אָסוּר כֻּלּוֹ. הָרַשְׁבָּ"א (בתשובה ח"א סי' קיג), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וְדוֹקָא שֶׁלֹּא סִנַּן קֹדֶם הַפֶּסַח, אֲבָל סִנַּן לְכֵלִי עָלְמָא שָׁרֵי, מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְחק יַעֲקֹב (סק"ח). עַיֵּן שָׁם. וְט"ז (סק"ו) כָּתַב דְּסִנּוּן לֹא מְהַנֵּי דְּשֶׁמָּא יוֹצִיא דֶּרֶךְ נִקְבֵי הַמְּסַנֶּנֶת. וְאִם סִנַּן עַל יְדֵי בֶּגֶד עָב נִרְאֶה לִי לְהַתִּיר. וְכָתַב הַפ"ח בִּתְשׁוּבָה סִימָן ק"ז דְּאִם שָׁאַב הַזֹּהֲמָא שֶׁל מֵי דְּבַשׁ בִּנְפָה שֶׁנּוֹפוֹ בָּהּ קֶמַח, דְּשָׁרֵי לִשְׁתּוֹתוֹ בְּפֶסַח, דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים דְּבִפֶסַח, דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים דְּהָוֵה לַח בְּלַח עֵין שָׁם: **ה (טו) בְּפֶסַח.** דְּאַף אִם הָיָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יג): **(נא) שֶׁךָ** (גליון או"ח) **וּמָגֵן אַבְרָהָם** (שם) **לִדְיָנָא וְחק יַעֲקֹב** (סק"ק יז) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:** **(נב) עַיֵּן בְּמִחֲצִית הַשֶּׁקֶל** (שם) **בְּשֵׁם חֲמַד מֹשֶׁה** (סק"ק יב) **שְׁמִצְדַּד דְּאֲפִלּוּ אִם לֹא נִמְצָא שׁוּם פֵּרוּרִין עַל הַמְּסַנֶּנֶת [ב] גַּם כֵּן אָסוּר, דְּאֶפְשָׁר שֶׁהָיוּ פֵּרוּרִין וְנִמּוֹחוּ בְּתוֹךְ הַמַּיִם בְּפֶסַח:** **(נג) דִּכְדִקַיְּמָא לָן בְּעָלְמָא דְּמִשְׁעָרִינַן בְּכֻלָּהּ:** **(נד) מָגֵן אַבְרָהָם** (שם): **(נה) מָגֵן אַבְרָהָם** (שם): **(נו) פְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ק יג): **ה (נז) חק יַעֲקֹב** (סק"ק יט) **וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים:** **(נח) חק יַעֲקֹב** (שם) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהַיְינוּ אֲפִלּוּ נִכְבָּשׁ בְּמַיִם גַּם כֵּן, דְּכְבִישָׁה לֹא שַׁיָּךְ בְּדָבָר יָבֵשׁ** (סק"ק טז) **וְחק יַעֲקֹב** (שם) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְעַיֵּן בְּחק יַעֲקֹב** (שם) **שְׁמְּצַדֵּד עוֹד טַעַם לְהָקֵל דְּסִתָם פְּלִיטַת כֵּלִים שֶׁל חָמֵץ הוּא מֵשֶׁהוּ, דְּאִין לְאֶסֹר בְּדִיעֲבַד אֶלָּא דְּאִסּוּרוֹ רְגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ בְּשָׁפֵעַ וּמִתְבַּטֵּל קֹדֶם הַפֶּסַח. וְאִין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד אֶלָּא אִם כֵּן נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ בְּהִכְלֵי בְּשָׁפַע, וְשִׁיהָא הַנִּכְבָּשׁ מָלוּחַ הַרְבֵּה דְּכֹחַ הַמֶּלַח מְשַׁוֵּי לֵיהּ לְהַטְעָם לְשָׁבַח אַף אַחַר מֵעֵת לְעֵת, וְצָרִיךְ שִׁשִּׁים לְבָטְלוֹ, וְאִין בְּמֵה שְׁבְּתוֹךְ הַכֶּלִי שִׁשִּׁים נֶגֶד כָּל הַכֶּלִי:** **(מג) מָגֵן אַבְרָהָם** (שם) **וּכְדַעַת הַפְּרִישָׁה** (דרישה סי' סט ס"ק יב, ע"ש), **וְחָמוּר בְּזֶה מִדִּין כְּבוּשׁ הַנִּזְכָּר מִקֹּדֶם, דְּשָׁם עַל יְדֵי מֵעֵת לְעֵת נַעֲשָׂה לִפְגָם מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה:** **(מד) וְזֶה מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשָׁבַח:** **(מה) מָגֵן אַבְרָהָם** (שם) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:** **(מו) חק יַעֲקֹב** (סק"ק יט) **וְאַלְיָה רַבָּה** (סק"ק יח) **וּכְדַעַת הַשַּׁ"ךְ** (יו"ד סי' סט ס"ק סח): **(מז) דְּאִי לְאו הָכִי עַל יְדֵי הַמֵּעֵת לְעֵת נַעֲשָׂה לִפְגָם וְכַנַּ"ל, רַק הֵיכִי דְּמֹלוּחַ הַרְבֵּה מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשָׁבַח:** **(מח) חֵי אָדָם** (כלל קכא סכ"ח), **וּכְפָרָט לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַחק יַעֲקֹב** (שם) **דְּסִתָם כְּלֵי חָמֵץ שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּשֶׁפַע אֵינוֹ אוֹסֵר מַה שֶּׁנִּכְבָּשׁ בּוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח:** **(מט) אַחֲרוֹנִים:** **(נ) מָגֵן אַבְרָהָם** (שם) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סכ"ד) כתב: ומכל מקום אם אין מעת לעת משעה שנפל הפת לתוך היין עד שעה שמסננו בתוך הפסח אין לחוש שמא נפלט טעם הפירורין לתוך היין כמו שהוא צונן וכו', ואפילו אם כשסיננו בתוך הפסח מצא פירורין על פי המסננת שבודאי היו בתוך היין בפסח מכל מקום אם הוא שעת הדחק כגון שהוא צריך ליין זה לארבע כוסות או לקידוש ולהבדלה יש לסמוך על האומרים שחמץ בפסח אינו אוסר בפחות ממעת לעת. **ב]** בשו"ע הרב (סכ"ד) כתב שאם לא עבר מעת לעת משעה שנפל הפת ליין עד שעה שמסננו בתוך הפסח, אין לאסור אם לא מצא פירורים. אבל כשעבר מעת לעת יש לאסור גם אם לא מוצא פירורים. **ג]** ובשו"ע הרב (סכ"ו) כתב טעם ההיתר, לפי שאין כח במלח אלא להפליט מוהל מן האוכל שהוא רך אבל לא מן הכלי שהוא קשה. **ד]** בשו"ע הרב (סכ"ו) כתב שמצד הדין מותר לאכול בפסח כל מיני מלוחים בלא שום שרייה והדחה כלל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(טז) [טז] חָמֵץ, (מד) יֵשׁ לְהַחְמִיר לִזָּהֵר מֵהֶן, מִפְּנֵי שֶׁהֵם בּוֹלְעִים בְּפֶסַח (מה) מִפְּלִיטַת הַכֵּלִים, וְחָמֵץ בְּפֶסַח בְּמַשֶּׁהוּ. הַגָּהּ: (מו) וְיֵשׁ חוֹלְקִין וּמַחְמִירִין. וּבִמְדִינוֹת אֵלּוּ הַמִּנְהָג לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה (מז) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל גְּבִינוֹת וְדָגִים (מח) וּבָשָׂר (יז) יָבֵשׁ, אֲבָל אִם (מט) הֵדִיחוּ (יח) (נ) *הַבָּשָׂר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים (נא) *קֹדֶם (יט) פֶּסַח נוֹהֲגִין

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [טז] חָמֵץ. עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֵב, וְעַיֵּן בִּמְקוֹם שְׁמוּאֵל סִימָן נ״ב בָּשָׂר שֶׁמְּלָחוּהוּ לְקִיּוּם לְפֶסַח בִּכְלִי שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ בְּחַמִּין תּוֹךְ מֵעַת לְעֵת, וְעָלָה צִיר עַל כָּל גְּדוֹתָיו, וְכָתַב לְהַתִּיר, אַף שֶׁנּוֹהֲגִין בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת כָּבוּשׁ מֵעַת לְעֵת בִּכְלִי אִסּוּר דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״ט יו״ד סי׳ קה סק״א) וְהַשַּׁ״ךְ (שם סק״ב), מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּקֹדֶם הַפֶּסַח שֶׁעֲדַיִן הָתֵּר הוּא לֹא אָמְרִינַן כָּבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל, וְאַף שֶׁאֵין נִרְאֶה כֵּן מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז, עיי״ש) כו׳. וְעוֹד כֵּיוָן שֶׁהָיוּ הַרְבֵּה בָּשָׂר וְנִרְאֶה שֶׁהָיָה שִׁשִּׁים נֶגֶד מַה שֶּׁנִּבְלַע בַּכְּלִי, אַף עַל גַּב דְּבִשְׁאָר אִסּוּרִין אֵין לְשַׁעֵר נֶגֶד מַה שֶּׁנִּבְלַע בַּכְּלִי דְּלֹא יָדְעִינַן כַּמָּה נָפִיק מִנֵּיהּ, מִכָּל מָקוֹם בְּחָמֵץ דְּהֶיתֵּרָא בָּלַע קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ שַׁפִּיר מְשַׁעֲרִינַן כַּמָּה נָפִיק מִנֵּיהּ עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה מַה שֶּׁכָּתַב דִּבְהֶתֵּר לֹא אָמְרִינַן כָּבוּשׁ, אֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה, וְאֵין לְחַלֵּק לְעִנְיַן הַךְ מִלְּתָא דְּכָבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל בֵּין בְּלִיעַת הֶתֵּר לִבְלִיעַת אִסּוּר כִּדְמוּכָח בְּמַסֶּכֶת שְׁבִיעִית (פ״ט מ״ה) עַיֵּן שָׁם, וְגַם דְּהָא אָמְרִינַן (פסחים מד:) בְּבָשָׂר בְּחָלָב חִדּוּשׁ דְּאִי תָּרוּ לֵיהּ וְכוּ׳, וּקְצָת יֵשׁ לִדְחוֹת דְּהָתָם אִי הֲוָה אָמְרִינַן כָּבוּשׁ אָז עַל יְדֵי הַכְּבִישָׁה הָיָה חָלוּת אִסּוּר בְּבָשָׂר בְּחָלָב, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹמַר דִּכְהַאי גַּוְנָא אֵין חִדּוּשׁ כֵּיוָן דְּהַאי לְחוּד שָׁרִי אֵין בְּלִיעַת הֶתֵּר עַל יְדֵי כָּבוּשׁ מְחַדֵּשׁ אִסּוּר, אֶלָּא וַדַּאי דְּלֵיתָא דְּכֵיוָן דְּכִמְבֻשָּׁל דְּיִינִינַן לֵיהּ שֶׁהוּא טַעַם גָּמוּר מַה בְּכָךְ שֶׁהוּא בִּזְמַן הֶתֵּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְמַאן דְּאָמַר (ראבי״ה ח״ב סי׳ תכ) הֶתֵּר בְּהֶתֵּר לֹא בָּטִיל וְהָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ עוֹדֶנּוּ בְּעֵין בְּפֶסַח. וְגַם עַל הַטַּעַם הַשֵּׁנִי קָשֶׁה לִסְמֹךְ לְחַלֵּק בְּכָךְ לְעִנְיָן זֶה שֶׁנִּבְלַע בְּלִיעָה גְּמוּרָה עַל יְדֵי כָּבוּשׁ, וּמַה בְּכָךְ דְּהֶיתֵּרָא בָּלַע, עַתָּה מַה דְּנָפִיק עַל יְדֵי כָּבוּשׁ דְּאִסּוּרָא הוּא, וְלָכֵן אֵין לְהָקֵל כִּי אִם בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה וּשְׁעַת הַדְּחָק גָּדוֹל, כֵּיוָן דְּאִיכָּא דֵּעוֹת אַף בְּאִסּוּרִין דִּבְמַאי דְּנָפִיק מְשַׁעֲרִינַן עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ״ח (ב״י ד״ה ומ״ש לפיכך) וְקִצַּרְתִּי, וְגַם יֵשׁ לְצַדֵּד קְצָת לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תס״ז סָעִיף קָטָן ח׳ בְּאַגָּסִים שֶׁנּוֹהֲגִים הֶתֵּר בִּכְבִישָׁה וְאִסּוּר בְּבִשּׁוּל מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי בִּשּׁוּל יָהִיב טַעֲמָא טְפֵי עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּמְקוֹם שְׁמוּאֵל (שם) שֶׁחוֹלֵק עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) דַּאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר חוֹזֵר וְנַעוֹר מִכָּל מָקוֹם בְּטַעֲמָא בְּעָלְמָא אֵינוֹ חוֹזֵר וְנַעוֹר, וְהוֹכִיחַ דְּזֶה אֵינוֹ, וְגַם בִּפְרִי מְגָדִים בְּחֵלֶק אֵשֶׁל אַבְרָהָם כָּאן (ס״ק יג) וּבְסִימָן (תנ״ג) [תנ״א (ס״ק נא)] מְגַמְגֵּם עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם בָּזֶה עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בִּבְאֵר יַעֲקֹב (סוף הסי׳) שֶׁמֵּהַמָּגֵן אַבְרָהָם גּוּפֵיהּ לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ל״ח נִרְאֶה דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאַף בִּכְהַאי גַּוְנָא

בַּאֵר הַיֵּטֵב

בּוֹ מְעַט חָמֵץ כְּבָר נִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח: (טז) חָמֵץ. מַשְׁמַע דְּתַרְתֵּי בָּעִינַן שֶׁשָּׁרוּ תּוֹךְ פֶּסַח וּבִכְלִי חָמֵץ, דְּאָז חָיְישִׁינַן לִפְלִיטַת כְּלִי בְּצוֹנֵן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן קֹדֶם פֶּסַח אֲפִלּוּ בִּכְלִי חָמֵץ אֵין לְהַחְמִיר, דְּהָא צוֹנֵן הִיא דְּהַמַּיִם מְבַטְּלִין כֹּחַ הַצִּיר, אוֹ תּוֹךְ הַפֶּסַח בִּכְלִי שֶׁל יוֹם טוֹב פְּשִׁיטָא דְּשָׁרִי, וְאֵין לָחֹשׁ לְפָרוּר חָמֵץ שֶׁבְּתוֹךְ הַמֶּלַח. אַחֲרוֹנִים. וְאִם שֶׁהָה תּוֹךְ הַכְּלִי מֵעַת לְעֵת אִי הָוֵי כָּבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יט): (יז) יָבֵשׁ. וְכֵן בָּשָׂר מָלוּחַ מֵחָדָשׁ וּשְׁאָר מִינֵי מְלוּחִים וּכְבוּשִׁים כְּגוֹן אוּגֶערְקָעס וּכְרוּב פָּרוּס שֶׁקּוֹרִין קומפש״ט וְלִימוֹנִישׁ, אִם לֹא נִזְהֲרוּ לִבְדֹּק הַמֶּלַח מֵחָמֵץ בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּתוֹ, נִזְהָרִים שֶׁלֹּא לְאָכְלוֹ בְּפֶסַח, חוּץ מִבְּיוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח, עַיֵּן סִימָן תס״ז (ס״ה): (יח) הַבָּשָׂר. דְּהַיְינוּ בָּשָׂר יָבֵשׁ אוֹ אֲפִלּוּ מָלוּחַ מֵחָדָשׁ הַרְבֵּה מִמֶּלַח שֶׁלֹּא נִבְדַּק, שֶׁדַּרְכּוֹ לְהָדִיחַ, וְכֵן דָּגִים יְבֵשִׁים, אֲבָל דָּגִים לַחִים מְלוּחִים לֹא נָהֲגוּ לְהָקֵל לְכַתְּחִלָּה, כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכָּן בַּהֲדָחָה חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיֹאכַל בְּלֹא הֲדָחָה. לָכֵן אֵין לֶאֱכֹל לִימוֹנִישׁ מְלוּחִים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח). וְאֵלִיָּה זוּטָא (סק״ח) כָּתַב דְּאֶפְשָׁר לְהָקֵל בְּמַה שֶּׁקּוֹרִין לַאקְשִׁי״ן דְּדַרְכּוֹ בַּהֲדָחָה, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא נָהֲגוּ לְהָקֵל בְּשׁוּם מִין דָּגִים מְלוּחִים לְאָכְלָן תּוֹךְ פֶּסַח חוּץ מִיּוֹם טוֹב אַחֲרוֹן, וּבְדִיעֲבַד אוֹ שְׁעַת הַדְּחָק אוֹ בִּמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב הַכֹּל שָׁרִי. אַחֲרוֹנִים. וְכֵן כָּתַב הַטַּ״ז (סק״ט) פַּעַם אַחַת הָיָה דֹּחַק בְּבָשָׂר וְהִתַּרְתִּי לְהָדִיחַ דָּגִים לְפֶסַח עַיֵּן שָׁם. וַהֲדָחָה רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַל יְדֵי שְׁרִיָּה קְצָת וְלֹא בְּהַעֲבָרָה בְּעָלְמָא, וְיֵשׁ לִשְׁרוֹתוֹ בְּנָהָר אוֹ בִּכְלִי פֶּסַח עַל יְדֵי מַיִם מְחֻלָּפִים שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, אֲבָל לֹא בִּכְלִי חָמֵץ לְכַתְּחִלָּה. אַחֲרוֹנִים: (יט) פֶּסַח. אֲבָל תּוֹךְ הַפֶּסַח אֵין לִשְׁרוֹתוֹ, וּבְדִיעֲבַד אֵין לְהַחְמִיר, וּמַהֲרִי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח) כָּתַב

בֵּאוּר הֲלָכָה

בְּתוֹךְ כְּלִי חָמֵץ, אֵין בּוֹלֵעַ מִכְּלִי הֶחָמֵץ דְּהָווּ יְבֵשִׁים, וַאֲפִלּוּ נִשְׁתַּהָה מֵעַת לְעֵת בִּכְלִי חָמֵץ, דְּלֹא שַׁיָּךְ כָּבוּשׁ כִּי אִם בְּדָבָר לַח וְצָלוּל [מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]:

* הַבָּשָׂר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שֶׁהֶעְתִּיק בְּשֵׁם הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה בשר) בְּכָל יוֹם פַּעַם אַחַת, אֲבָל כָּל הָאַחֲרוֹנִים לֹא זָכְרוּ דָּבָר זֶה, וְכֵן מֵהַגְּרָ״א מַשְׁמַע דְּדֵי אֲפִלּוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים זֶה אַחַר זֶה בְּיוֹם אֶחָד. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״כ) כָּתַב, הָעוֹלָם אוֹמְרִים דְּשׁוֹרִין שְׁלֹשָׁה שָׁעוֹת, אֲבָל בְּדִיעֲבַד דַּי בִּשְׁרִיָּה חֲצִי שָׁעָה דְּזֶה עָדִיף מַהֲדָחָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

* קֹדֶם פֶּסַח. אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פֶּסַח עַד הַלָּיְלָה [אֵלִיָּה רַבָּה (שם)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּכָל שֶׁהוּא מַחְמִירִין אֲפִלּוּ (נא) שָׁרָה זְמַן מֻעָט, דְּעַל כָּל פָּנִים עַל יְדֵי חֲרִיפוּת הַמֶּלַח נִבְלַע כָּל שֶׁהוּא [פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טז)]. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) שֶׁמְּצַדֵּד דְּדָגִים מְלוּחִים (שֶׁקּוֹרִין הֶערִינְ״ג) שְׁרִיָּתָן עַזִּים וַחֲזָקִים הֵם וְאֵין הַמַּיִם מְבַטְּלִין כֹּחַ הַצִּיר, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ הָיוּ שְׁרוּיִין קֹדֶם הַפֶּסַח בִּכְלִי חָמֵץ יֵשׁ לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לְאָכְלָן: (מד) יֵשׁ לְהַחְמִיר. הַיְנוּ (נג) בְּדָגִים מְלוּחִים (שֶׁקּוֹרִין הֶערִינְ״ג) מִפְּנֵי שֶׁהוּא מָלוּחַ הַרְבֵּה, וַאֲפִלּוּ הַכְּלִי (נג) אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ, וְכָל זֶה הוּא (נד) רַק לְכַתְּחִלָּה: (מה) מִפְּלִיטַת הַכֵּלִים. מַשְׁמַע (נה) דְּאִם שָׁרוּ בִּכְלֵי יוֹם טוֹב שָׁרִי, וְאֵין לָחֹשׁ לְפָרוּר חָמֵץ שֶׁבְּתוֹךְ הַמֶּלַח: (מו) וְיֵשׁ חוֹלְקִין וּמַחְמִירִין. אַתְּחִלַּת הַסָּעִיף קָאֵי, (נו) וְהַטַּעַם דְּאַף דְּנִתְבַּטֵּל קֹדֶם הַפֶּסַח חוֹזֵר וְנַעוֹר בְּפֶסַח: (מז) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל גְּבִינוֹת וְכוּ׳. וְהַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִזְהֲרוּ לִבְדֹּק הַמֶּלַח מֵחָמֵץ בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּתוֹ, וַאֲפִלּוּ הֵם כְּבוּשִׁים בִּכְלֵי יוֹם טוֹב: (מח) וּבָשָׂר יָבֵשׁ. וְכֵן (נז) בָּשָׂר מָלוּחַ מֵחָדָשׁ כְּהַאי גַּוְנָא, וּשְׁאָר מִינֵי מְלוּחִים וּכְבוּשִׁים כְּגוֹן אוּגֶערְקָע״ס וּכְרוּב (שֶׁקּוֹרִין קְרוֹי״ט וְלִימִינָע״ס), אִם לֹא נִזְהֲרוּ לִבְדֹּק הַמֶּלַח מֵחָמֵץ בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּתוֹ נִזְהָרִים שֶׁלֹּא לְאָכְלוֹ, (נח) חוּץ מִיּוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח: (מט) הֵדִיחוּ. הַיְנוּ (נט) לְשַׁפְשֵׁף בַּיָּד וּלְהָסִיר הַנִּדְבָּק בָּהֶם, וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּהַמִּנְהָג לִשְׁרוֹתוֹ גַּם כֵּן קְצָת בַּנָּהָר אוֹ בִּכְלִי פֶּסַח בְּצוֹנֶנֶת עַל יְדֵי מַיִם מְחֻלָּפִים שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, (ס) אֲבָל לֹא בִּכְלִי חָמֵץ לְכַתְּחִלָּה: (נ) הַבָּשָׂר. יָבֵשׁ (סא) אוֹ אֲפִלּוּ מָלוּחַ מֵחָדָשׁ הַרְבֵּה מִמֶּלַח שֶׁלֹּא נִבְדַּק, שֶׁאֵלּוּ דַּרְכָּן לְהָדִיחַ, וְכֵן דָּגִים יְבֵשִׁים, אֲבָל דָּגִים לַחִים מְלוּחִים אֲפִלּוּ רוֹצֶה לְהָדִיחַ אָסוּר, שֶׁאֵלּוּ אֵין דַּרְכָּן תָּמִיד בַּהֲדָחָה וְגָזְרִינַן שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְלֹא יָדִיחַ, וּמִטַּעַם זֶה הָיָה רָאוּי לְהָקֵל בְּלַאקְסִי״ן שֶׁדַּרְכּוֹ בַּהֲדָחָה וְכֵן בְּדָגִים מְלוּחִים שֶׁמְּבִיאִין בְּחָבִיּוֹת (שֶׁקּוֹרִין הֶערִינְ״ג) שֶׁדַּרְכָּן לְהָדִיחַ, וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים א]דְּמִכָּל מָקוֹם לֹא נָהֲגוּ לְהָקֵל בְּשׁוּם מִין דָּגִים מְלוּחִים לְאָכְלָם תּוֹךְ הַפֶּסַח אַף עַל יְדֵי הֲדָחָה, חוּץ מִיּוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח, אָכֵן בִּשְׁעַת הַדְּחָק אוֹ בִּמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לְהָקֵל (סג) בְּאֵלּוּ. עוֹד כָּתְבוּ שֶׁכָּל דְּבָרִים הַכְּבוּשִׁים כְּגוֹן אוּגֶערְקָע״ס וְלִימִינָע״ס וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם אֵין מַתִּירִין כְּלָל עַל יְדֵי הֲדָחָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכָּן לַהֲדִיחָן: (נא) קֹדֶם פֶּסַח. אֲבָל תּוֹךְ הַפֶּסַח אֵין לִשְׁרוֹתוֹ,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נא) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ה): (נג) חַיֵּי אָדָם (כלל קכא סכ״ד), וְהַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טז) מַחְמִיר אַף בִּשְׁאָר דָּגִים מְלוּחִים: (נג) פְּרִי חָדָשׁ וְאַף הַפְּרִי מְגָדִים (שם) מְצַדֵּד כֵּן, וּמִשּׁוּם דְּהַחֲרִיפוּת מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשָׁבַח, וּבִפְרָט לְדַעַת הָרַמָ״א לְקַמָּן בְּסָעִיף י׳ דְּמַחְמִיר בְּכָל נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם בְּפֶסַח: (נד) פְּרִי מְגָדִים (שם), וּמִפַּשְׁטוּת לְשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע שָׁם דַּאֲפִלּוּ הַכְּלִי בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ, וַאֲפִלּוּ בְּהֶערִינְ״ג, יֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד, וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר יֵשׁ לְהַחְמִיר לִזָּהֵר הַיְינוּ רַק לְכַתְּחִלָּה, [וְסוֹתֵר עַצְמוֹ בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב סָעִיף קָטָן ט׳], וְעַל כָּל פָּנִים בְּאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ בְּהֶערִינְ״ג: (נה) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נו) טַ״ז (סק״ז) וְהַגְּרָ״א: (נז) אַחֲרוֹנִים: (נח) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְלִכְאוֹרָה אֵין לְהָקֵל בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן רַק מִפְּנֵי הַמֶּלַח שֶׁלֹּא נִבְדַּק שֶׁבָּטֵל בְּשִׁשִּׁים, אֲבָל אִם הָיוּ כְּבוּשִׁים בִּכְלִי חָמֵץ אֶפְשָׁר דְּאֵין לְהָקֵל: (נט) פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יז): (ס) טַ״ז (סק״ט), וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים שֶׁמְּפַקְפֵּק לְעִנְיַן דָּגִים מְלוּחִים בִּשְׁרִיָּה בִּכְלִי חָמֵץ אַף דִּיעֲבַד, וַאֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ [וְסוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ לְמַה שֶּׁכָּתַב בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ט״ז עַיֵּן שָׁם]: (סא) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (סג) וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) שֶׁדַּעְתּוֹ דִּבְדָבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהָדִיחַ אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק אֵין לְהָקֵל, וּמֵחֹק יַעֲקֹב סָעִיף קָטָן כ״ב מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּאֵין סוֹבֵר כֵּן:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (סל״ו) התיר דגים מלוחים בחבית [שקורין הערינג] ע״י הדחה הואיל ואינן נאכלין בלא הדחה. וסיים שהמחמיר בכל ענין הרי זה משובח.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לֶאֱכֹל. (כ) [כ] (נב) וּבְכַרְכָּשׁוֹת אֵין מוֹעִיל הֲדָחָה, לְפִיכָךְ אֵין לְהַשְׁרוֹת (נג) הַטָּבָחוֹת הַיְבֵשׁוֹת (מהרי״ט ברי״ן), (נד) וּבְדִיעֲבַד אֵין (כא) לְהַחְמִיר בְּאֵלּוּ. אֲבָל בְּשֵׂמֶן מְהֻתָּךְ בִּכְלִי חָמֵץ, (נה) * אָסוּר (כג) מִדִּינָא (נו) אִם לֹא הָיוּ נִזְהָרִין (נז) בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּתוֹ מֵחָמֵץ וְשָׁלָא הִתִּיכוּ אוֹתוֹ בִּכְלֵי חָמֵץ (נח) שֶׁהֵם (כג) [כג] בְּנֵי יוֹמָן (מרדכי ריש פרק כל שעה (פ״ג סי׳ תקנה)

בְּאֵר הֵיטֵב

דְּאִם לֹא הֲדִיחַ קֹדֶם פֶּסַח יָדִיחַ אַף לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב, וְאָפְשָׁר אַף בִּכְלֵי חָמֵץ אִם לֹא שְׁנִבְּשׁ שָׁם מֵעֵת לְעֵת, עַיֵּן חק יַעֲקֹב (ס״ק כד): (כ) **וּבְכַרְכָּשׁוֹת.** אֵינוֹ מוֹעִיל הֲדָחָה לְמוּלְיֶיהָא שְׁבְּפָנִים. וְכֵן בִּגְבִינָה לֹא מְהֲנֵי הֲדָחָה כְּמוֹ בְּכַרְכָּשׁוֹת. וְעַיֵּן שו״ת בַּ״ח סִימָן קכ״ג. וְכָתַב הַט״ז (סק״ט) דְּאִם הָיָה הַבָּשָׂר יָבֵשׁ תּוֹךְ הַחָדָר שֶׁמְּנַהֲלִים שָׁם קֶמַח לֹא מְהֲנֵי הֲדָחָה, וְיֵשׁ לְהַזְהֵר שֶׁלֹּא לְנַהֵל קֶמְחָא דְּפִסְחָא סְמוּךְ לְמַאֲכָלִים וּמַשְׁקִים אוֹ כֵּלִים שֶׁל פֶּסַח מָקוֹם שֶׁאֲבַק הַקֶּמַח יָכוֹל לְהַגִּיעַ. וְכָתַב בְּתְשׁוּבַת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן נ״ה, אֲפִלּוּ בָּשָׂר יָבֵשׁ שֶׁנִּמְלַח וְחִתְכוּ תּוֹךְ הַמֶּלַח שׁוּם בְּסַכִּין אֲפִלּוּ אֵינוֹ מְקֻנָּח וְחִתְכוּ אוֹתָם דַּ״ק וְשָׁמוּ אוֹתָם עַל בָּשָׂר לְמִיהַב בֵּהּ טַעֲמָא וְרֵיחָא, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַתִּיר הַבָּשָׂר עַל יְדֵי הֲדָחָה כְּמוֹ שְׁאָר בָּשָׂר יָבֵשׁ: (כא) **לְהַחְמִיר.** פֵּרוּשׁ אִם כְּבָר בִּשֵּׁל אוֹתָם אֵין לְהַשְׁלִיכָם לְאִבּוּד אִם אִי אֶפְשָׁר לְקַיְּמָם עַד אַחַר פֶּסַח, וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאֵינָם אוֹסְרִין תַּעֲרֹבֶתְן אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים כֵּיוָן שֶׁהוּא רַק חֲשַׁשׁ סְפֵק מַשֶּׁהוּ דִּרְבָּנָן, וְכֵן בִּשְׁעַת הַדְּחַק אוֹ בִּמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב דְּהֲוֵי כִּדְיעֲבַד. וְאִם יֵשׁ שׁוּם בְּשָׂבָחוֹת, שֶׁנִּתְּנוּ בְּסַכִּין חָמֵץ, כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) אַף בִּדְיעֲבַד אָסוּר עַיֵּן שָׁם: (כב) **מִדִּינָא.** הֵיינוּ בְּאֵכִילָה, אֲבָל בְּהַנָּאָה מֻתָּר. חק יַעֲקֹב (ס״ק כז) עַיֵּן שָׁם: (כג) **בְּנֵי יוֹמָן.** דְּמִשּׁוּם חֲמֻרָא דְּחָמֵץ לֹא אָמְרִינַן סְתָם כְּלִי אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, וַאֲפִלּוּ אָמַר בְּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר, דְּמִלְּתָא דְּלֹא רַמְיָא עֲלֵיהּ דְּאִינָשֵׁי

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּלִיכָּא רַק טַעֲמָא יֵשׁ לוֹמַר לְהָקֵל מֵאן דְּאָמַר דְּחוֹתֵר וְנִעוֹר, עַיֵּן שָׁם וּבְאַחֲרוֹנִים: [כ] **וּבְכַרְכָּשׁוֹת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן שָׁם בְּחוּט הַשָּׁנִי הַטַּעַם, כֵּיוָן שֶׁהָיָה זֶה קֹדֶם פֶּסַח, נְהִי שֶׁלֹּא הָיָה שִׁשִּׁים בְּשׁוּמִים נָגֵד הַטַּעַם הַנִּפְלָט מֵהַסַּכִּין, וְאִם הָיוּ הַשּׁוּמִים לְפָנֵינוּ הָיוּ אֲסוּרִים בְּפֶסַח, מִכָּל מָקוֹם מַה שֶּׁנִּתְּנוּ טַעַם בְּבָשָׂר עַל יְדֵי הַמְלִיחָה נִתְבַּטֵּל בְּבָשָׂר בְּשִׁשִּׁים קֹדֶם הַפֶּסַח, וְלָכֵן מוֹעִיל הֲדָחַת הַבָּשָׂר קֹדֶם הַפֶּסַח עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּבָזֶה בְּצִדֵּי דּוּקָא הֲדָחָה קֹדֶם פֶּסַח, אֲךְ לִדְבְרֵי מֹהֲרַי״ל שֶׁבְּסָעִיף קָטָן י״ט (בכאה״ט) דְּמַתִּיר לְהַדִּיחַ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה אֵין מוֹעִיל, כֵּיוָן שֶׁהַשּׁוּמִים הָיָה עָלָיו בְּתוֹךְ הַפֶּסַח יְהֵבֵי טַעֲמָא וְאֵין הֲדָחָה מוֹעִיל. וְאִם לֹא הֵדִיחַ קֹדֶם פֶּסַח וְנִשְׁאֲרוּ הַשּׁוּמִים שָׁם בְּפֶסַח נִרְאֶה שֶׁעַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְהַצְרִיךְ קְלִיפָה, כְּמִבֹּאר סִימָן תס״ז לְעִנְיַן שְׁאָר חֲמִיצוֹת שֶׁנִּמְלְחוּ עִם הַחֲמִיצָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בְּלִועַ מֵחָמֵץ עַל יְדֵי הַחִשָּׂה שֶׁנִּמְצָא עָלָיו, דְּחָמֵץ כָּחוּשׁ הוּא עַיֵּן שָׁם. אֲבָל בַּהֲדָחָה דְּקֹדֶם פֶּסַח סָגֵי, דְּקֹדֶם פֶּסַח שֶׁהוּא הַתֵּר עָדִיף אָמְרִינַן דְּאֵין בְּלִועַ יוֹצֵא מֵחֲמִיצָה לַחֲמִיצָה בְּלֹא רֹטֶב, וְדוּקָא אִם לֹא הָיָה שִׁשִּׁים בְּכֻלּוֹ נֶגֶד הַסַּכִּין הָיָה מַחְמִיר אַף בִּכְהַאי גַּוְנָא, אֲבָל קְלִיפָה חוֹמְרָא הוּא, בְּפֶרֶט שֶׁאֵין יָדוּעַ בַּאֲיזֶה מָקוֹם נִגַּע כְּמוֹ שְׁנִּתְבָּאֵר בְּסוֹף סִימָן ק״ה (ס״ט) בֵּיצָה דָּעָה וְלָכֵן כֵּיוָן שֶׁהוּדְּחָה קֹדֶם פֶּסַח אֵין לֶאֱסֹר אַף בִּדְי קְלִיפָה מַחֲמַת הַשּׁוּמִין שֶׁהָיָה בָּהֶם בְּלִועַ וְנִמְלְחוּ בִּזְמַן שֶׁלֹּא הָיָה עָדִיף שׁוּם אִסּוּר, וְגַם אֵין יָדוּעַ בְּאֵיזֶה מָקוֹם נִגְּעוּ וְרָאִיתִי בְּמִקּוֹר חַיִּים (בי״ס ס״ק יא) שֶׁעָמַד גַּם כֵּן עַל דִּבְרֵי חוּט הַשָּׁנִי בָּזֶה עַיֵּן שָׁם, וְהַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כְּתַבְתִּי: [כג] **בְּנֵי יוֹמָן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּשו״ת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן נ״ה שֶׁאִם חֻתַּךְ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ, שֶׁפֹּתֶם סַכִּינִים אֵינָם מְקֻנָּחִים, וְהוּא אוֹמֵר שֶׁהָיָה מְקֻנָּח, אִמְרִינַן מִלְּתָא דְּלֹא רַמְיָא כו׳ וְצָרִיךְ הֲדָחָה, אִם לֹא שֶׁאוֹמֵר שֶׁעוֹשֶׂה לְפֶסַח שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ חֲמוּרָתוֹ לְקַנֵּחַ הַסַּכִּין שֶׁלּוֹ לְעִנְיַן מַה נְּקַנֵּחַ מִנֵּהּ הֵיוֹת הַשּׁוּמִין דָּבָר חָרִיף כו׳ מִהֵימְנִינַן לֵיהּ, צָרִיךְ עִיּוּן מַה נְּקַנֵּחַ מִנֵּהּ בָּזֶה, כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים פְּלִיט הַסַּכִּין לְתוֹךְ הַשּׁוּמִין מַחֲמַת חוּרְפָּא שֶׁלֹּא שָׁם לִבּוֹ לִפְלִיטַת הַסַּכִּין וְלֹא אִשְׁגַּח הֵיוֹת הַשּׁוּמִין דָּבָר חָרִיף כו׳ מִהֵימְנִינַן לֵיהּ, צָרִיךְ עִיּוּן מַה נְּקַנֵּחַ מִנֵּהּ בָּזֶה, כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים פְּלִיט הַסַּכִּין לְתוֹךְ הַשּׁוּמִין מַחֲמַת חוּרְפָּא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(סג) וּבְדִיעֲבַד יָדִיחַ אַף בְּפֶסַח: (נב) **וּבְכַרְכָּשׁוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ יְבֵשׁוֹת דְּדַרְכָּן בַּהֲדָחָה, (סד) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמְּמֻלָּאִין מִבִּפְנִים בְּבָשָׂר הַנָּחְתָּךְ דַּ״ק דַּ״ק וְלֹא נִבְדַּק הַמֶּלַח שֶׁנִּמְלַח בּוֹ, אֵין מוֹעִיל הֲדָחָה שֶׁבַּחוּץ לְמַה שֶּׁבִּפְנִים, (סה) וְכָל זֶה אֲפִלּוּ לֹא נָתַן שׁוּם בְּתוֹכוֹ. וְכֵן בִּגְבִינָה (סו) אֵין מוֹעִיל הֲדָחָה מִבַּחוּץ מֵהַאי טַעֲמָא שֶׁמָּא יֵשׁ קְצָת פֵּרוּר בְּתוֹכוֹ: (נג) **הַטָּבָחוֹת הַיְבֵשׁוֹת.** הֵינוּ הַךְ דְּכַרְכָּשְׁתָא שֶׁקּוֹרִין טְבָחֵי״א. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם הָיָה תְּלוּי הַבָּשָׂר יָבֵשׁ תּוֹךְ הַחֲדָר שֶׁמְּנַהֲלִים שָׁם קֶמַח, (סז) לֹא מְהֲנֵי הֲדָחָה, דְּאַדְּרַבָּא עַל יְדֵי הֲדָחָה הוּא מִתְדַּבֵּק וְנַעֲשֶׂה פֵּרוּרֵי בָּצֵק דַּקִּין מְאֹד וְנִדְבָּקִין בַּבָּשָׂר, לָכֵן יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְנַהֵל קֶמְחָא דְּפִסְחָא סְמוּךְ לְמַאֲכָלִים וּמַשְׁקִים אוֹ כֵּלִים שֶׁל פֶּסַח מָקוֹם שֶׁהָאָבָק יָכוֹל לְהַגִּיעַ: (נד) **וּבְדִיעֲבַד אֵין לְהַחְמִיר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כָּל הַדְּבָרִים הָאֲמוּרִים בַּהַגָּ״ה שָׁנֵהגוּ לְהַחְמִיר הוּא רַק לְכַתְּחִלָּה, (סח) אֲבָל בְּדִיעֲבַד שָׁכְבָר בִּשֵּׁל אוֹתָם וַאֲפִלּוּ בְּלִי הֲדָחָה וּשְׁרִיָּה וְאִי אֶפְשָׁר לְקַיְּמָם עַד אַחַר הַפֶּסַח, אֵין לְהַשְׁלִיכָם לְאִבּוּד וּמֻתָּר לֶאֱכֹלָם בְּפֶסַח, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין אוֹסְרִין תַּעֲרֹבֶתְן אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים, כֵּיוָן שֶׁהוּא רַק חֲשַׁשׁ סְפֵק מַשֶּׁהוּ דִּרְבָּנָן. (סט) וְאִם יֵשׁ שׁוּם אוֹ שְׁאָר דָּבָר חָרִיף בַּטַּבְחָיֵיא, אוֹסְרִין אֲפִלּוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת בְּפֶסַח כְּחָמֵץ גָּמוּר בְּמַשֶּׁהוּ, שֶׁהֲרֵי נִתְחַדֵּשׁ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ, (ע) וַאֲפִלּוּ הָיָה הַסַּכִּין מְקֻנָּח וְנָקִי וְאֵינוֹ בָּן יוֹמוֹ גַּם כֵּן אָסוּר, וְיֵשׁ (עא) מַתִּירִין בְּהֶכֵּסֵד מְרֻבֶּה הַתַּעֲרוֹבוֹת שֶׁנִּתְעָרֵב פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים מִן הַטַּבְחָיֵיא אִם הָיָה הַסַּכִּין מְקֻנָּח וְאֵינוֹ בָּן יוֹמוֹ. בְּמֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשׁוּם וּבְצָל שֶׁבְּתוֹךְ הַמּוּלְיֶיהָא, אֲבָל שׁוּם שֶׁחוֹתְכִין אוֹתוֹ דַּ״ק דַּ״ק וּמְעָרְבִין אוֹתוֹ בְּמֶלַח שֶׁמּוֹלְחִין בּוֹ בָּשָׂר לְיַבֵּשׁ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה רֵיחַ הַשּׁוּם נוֹדֵף לְתוֹךְ הַבָּשָׂר, מֻתָּר לֶאֱכֹל הַבָּשָׂר בְּפֶסַח עַל יְדֵי שְׁרִיָּה וַהֲדָחָה (עב) כְּמוֹ שְׁאָר בָּשָׂר יָבֵשׁ, וְדוּקָא אִם הֲדִיחוֹ קֹדֶם פֶּסַח אֲבָל בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֵינוֹ מוֹעִיל הֲדָחָה אֶלָּא קְלִיפָה [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״כ)]: (נה) **אָסוּר מִדִּינָא.** הֵינוּ (עג) בַּאֲכִילָה, אֲבָל בְּהַנָּאָה מֻתָּר: (נו) **אִם לֹא הָיוּ נִזְהָרִין.** פֵּרוּשׁ אִם לֹא כְּשֶׁיִּהְיוּ נִזְהָרִים בִּשְׁנֵי דְּבָרִים אוֹ אֵינוֹ אָסוּר: (נז) **בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּתוֹ מֵחָמֵץ.** דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא נִתְעָרֵב בּוֹ פֵּרוּרֵי חָמֵץ וְהֲוֵי בְּעַיִן תּוֹךְ הַשֵּׁשֶׁת. וַאֲפִלּוּ אִם יְרָצָה לִסְנֹן הַשֵּׁשֶׁת עַל יְדֵי בֶּגֶד עָב קֹדֶם הַפֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ שֶׁמָּא הָיָה הַמַּחֲבַת בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ: (נח) **שֶׁהֵם בְּנֵי יוֹמָן.** דְּמִשּׁוּם (עד) חֲמֻרָא דְּחָמֵץ לֹא אָמְרִינַן סְתָם כֵּלִים אֵינָן בְּנֵי יוֹמָן. (עה) וַאֲפִלּוּ אוֹמֵר

בַּאוּר הַלָּכָה

* **אָסוּר מִדִּינָא אִם לֹא הָיוּ נִזְהָרִין וְכוּ׳ וְשָׁלָא הִתִּיכוּ וְכוּ׳.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן כ״א דְּמִבֹּאר דִּבְרֵי רַמ״א דְּאֵינוֹ מֻתָּר מִדִּינָא אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ נִזְהָרִים בִּשְׁנֵי הַדְּבָרִים, **וְצָרִיךְ בַּאוּר דְּמַאי שְׁנָא בִּגְבִינוֹת לֹא חָשַׁשׁ בְּדִיעֲבַד מִשּׁוּם פֵּרוּר חָמֵץ וְרַק לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה,** וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר מַשֶּׁה יְהוּדָה (סק״ד) שֶׁהָאֲרִיךְ בָּזֶה וְדַעְתּוֹ דְּעַצְּמָה מַה שֶּׁכָּתַב רַמ״א מִדִּינָא אָסוּר הֵינוּ רַק מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ דִּפְלִיטַת כְּלֵי חָמֵץ, וְנִדְחַק מְאֹד בִּלְשׁוֹן רַמ״א עַיֵּן שָׁם, **וְנִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּרַק בְּשֶׁמֶן הַחְמִיר הָרַמ״א אַף דִּיעֲבַד מַשְׁעַם פֵּרוּרֵי חָמֵץ,** וּכְעַיִן מַה שֶּׁכָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב בְּסָעִיף קָטָן ל׳ בְּשֵׁם מַהֲרִי״ט (ח״ב או״ח סי׳ א) דְּדָרָךְ לְקַבֵּץ וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וּלְפִיכָךְ מְצוּי בּוֹ פֵּרוּרֵי חָמֵץ, אֲבָל בִּשְׁאָרֵי דְּבָרִים בְּאֶמֶת לֹא הִזְכִּיר הָרַמ״א רַק חֲשַׁשׁ דִּכְלֵי חָמֵץ, וְכֵן מוּכָח בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ז) דְּהַהִיתֵּר בְּמִרְקָחַת אִם עָשׂוּ בִּכְלֵי הַמֵּיחָד, וְכָתַב לְהָדִיא דְּמִשּׁוּם פֵּרוּרֵי חָמֵץ לֹא חִישִׁינַן, וְכֵן הָעִתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים בִּסְתָמָא, **וְגַם מַהֲמָגֵן אַבְרָהָם** בְּסָעִיף קָטָן כ״ו **מִשְׁמַע דְּרַק בְּשֶׁמֶן חִישִׁינַן לְפֵרוּרִין אַף לְעִנְיַן דִּיעֲבַד, וְלֹא בְּיֵין מִבָּשָׂל וְכֵיוֹצֵא בּוֹ** עַיֵּן שָׁם, **אֲבָל מַהַחֹק יַעֲקֹב** לֹא נִתְבָּרֵר לִי אִם הוּא מְחַלֵּק בֵּין יַיִן לְשֶׁמֶן אוֹ לֹא, וְעַיֵּן בְּשו״ת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן נ״ה שֶׁכָּתַב דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין יַיִן לְשֶׁמֶן, וְעַיֵּן בְּשו״ת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן נ״ה שֶׁכָּתַב דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין יַיִן לְשֶׁמֶן, וְעַיֵּן בְּשו״ת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן נ״ה שֶׁכָּתַב דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין יַיִן לְשֶׁמֶן,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ס״ק כא) וְהַגְּרַ״ז (סל״ח) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סכ״ד); דְּלֹא כְּמַשְׁמָעוּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) דְּקָאֵי דּוּקָא לְעִנְיַן תַּעֲרוֹבוֹת: **(סמ)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ע)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״כ) וְהַגְּרַ״ז (ס״מ), **וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח אָסוּר:** **(עא)** אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא) וּנְהַר שָׁלוֹם (ס״ק יב): **(עב)** דְּעַל יְדֵי הֲדָחָה הָלָא נוֹפֵל הַשּׁוּם מִמֶּנּוּ, וּמַה שֶּׁנִּתַּן טַעַם בַּבָּשָׂר עַל יְדֵי כְּבָר נִתְבַּטֵּל בְּשִׁשִּׁים קֹדֶם הַפֶּסַח בַּבָּשָׂר, וְלָכֵן מוֹעִיל הֲדָחָה קֹדֶם פֶּסַח, אֲבָל אִם נִשְׁתַּהֶא הַשּׁוּמִים עָלָיו עַד תּוֹךְ הַפֶּסַח הָלָא נוֹתֵן טַעַם בְּבָשָׂר, עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״כ): **(עג)** אַחֲרוֹנִים: **(עד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) וְהַגְּרַ״א: **(עה)** אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמז

וסמ"ג (לאוין עז-עח) והגהות מיימוני (דפוס קושטא) פרק א' (ה"ח)). (נט) *וְכֵן כָּל דָּבָר * שֶׁמְּבַשְּׁלִים בִּכְלֵי חֶמֶץ, כְּגוֹן יַיִן מְבֻשָּׁל (ס) אוֹ מִרְקָחַת וְכַדּוֹמֶה, אָסוּר בְּפֶסַח. (סא) *אֲבָל בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן (סב) יֵשׁ (כד) לְהָקֵל (סג) בּוֹ (פסקי מהרא"י (מרומת הדשן מ"ג) סימן (קע"ז) [קפ"ז]). וְהוּא הַדִּין אִם נִתְעָרַב (כה) (סד) מַשֶּׁהוּ מִדְּבָרִים אֵלּוּ תּוֹךְ הַמַּאֲכָל (סה) שָׁאֵין לְהַחְמִיר לָאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת, כֵּן נִרְאֶה לִי.

בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּסָעִיף קָטָן ל"ג מַשְׁמַע דְּאֵינוֹ מְחֻלָּק בָּזֶה, וְעַיִן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הגר"ז אות מ"ז וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* **וְכֵן כָּל דָּבָר וְכוּ'.** דַּע דְּיֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּדַוְקָא לְעִנְיַן שֵׁם שֶׁהַמַּחֲבַת שְׁמִתְּיכִין בָּהֶן תְּדִיר, מִסְתָּמָא הִיא בַּת יוֹמָא עַד שֶׁיִּוָּדַע לְךָ שֶׁאֵינָהּ בַּת יוֹמָא, אֲבָל בִּשְׁאָר כֵּלִים אָמְרִינַן מִסְתָּמָא אֵינָהּ בַּת יוֹמָא [וְהוּא דַּעַת הַמַּהֲרַ"ט (ח"ב או"ח סי' א) וְהַטְּפָנְתָּ הַגְּדוֹלָה (הגב"י) וְכֵן הַפְּרִי חָדָשׁ], וּמִכָּל מָקוֹם מִסְתִּימַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָאַחֲרוֹנִים מַשְׁמַע דְּמִשּׁוּם חֲמִרָא דְּחֵמֶץ מַחְמִרִינַן בְּכָל גַּוְנָא. וְהָנֵה לְעִנְיַן תַּעֲרוֹבוֹת דַּעַת הַמְּגַן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן כ"ו לְהָקֵל בְּיַיִן וּשְׁאָר דְּבָרִים חוץ מִשָּׁמֶן מִפְּנֵי שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְעָרֵב בָּהֶן פְּרוּרִין אַף אִם נִתְעָרְבוּ בְּקִטּוּת מְשֻׁשִּׁים, וְדַעַת הַחֹק יַעֲקֹב בְּסָעִיף קָטָן ל"ב מִשְׁמַע דְּבַכֹּל הַדְּבָרִים אֵין לְהָקֵל אֶלָּא בִּמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה, וְנִרְאֶה דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל אִדַּעַת מְגַן אַבְרָהָם מֵאַחַר דְּדַעַת מַהֲרַ"ט וְסִיעָתוֹ לְהָקֵל בְּסָתָם כֵּלִים אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּתַעֲרוֹבוֹת וְכַנַּ"ל, וְכֵן בְּשָׁמֵן יֵשׁ לִסְמֹךְ אִדַּעַת חֹק יַעֲקֹב לְהָקֵל בִּמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה שֶׁכְּפִּה אַחֲרוֹנִים הָעִתִּיקוּ דְּבָרָיו לְהַלָּכָה [הַגְּרַ"ז (סמ"ג) וּמְגַן אֶלֶף (ס"ק יד) וּמקור חיים (חי' ס"ק כה, ע"י"ש)], וְגַם מִשְׁמַע שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א דְּעִקַּר הַדִּין הוּא חֲמָרָא עַיֵּן שָׁם:

* **שֶׁמְּבֻשָּׁלִין בִּכְלֵי חֶמֶץ וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר שֶׁהֵאֲרִיךְ בָּזֶה וְכָתַב דְּרִצּוֹנוֹ לוֹמַר בְּיִדּוּעַ עַל כָּל פָּנִים שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל, אַף שֶׁסָּפֵק אִם הָיָה כְּלִי חֶמֶץ, מַחְזִקִינַן כָּל הַכֵּלִים סְתָמָא בְּשֶׁל חֶמֶץ אִם לֹא בְּיִדּוּעַ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֵּלִים מְיֻחָדִים, אֲבָל אִם סָפֵק אִם נִתְבַּשֵּׁל כְּלָל בִּכְלִי, כְּמוֹ הֶעְשֵׂב שֶׁקּוֹרִין שהע"ע, אֵינִי יוֹדֵעַ מַה חֲשַׁשׁ אִסּוּר יֵשׁ בּוֹ, וְשָׁמַעְתִּי אוֹמְרִים הַטַּעַם שֶׁמָּא הוּא מְזֻיָּף מַה שֶּׁכְּבָר נָחֲלַט עָלָיו רוֹתְחִין וְנִתְבַּשֵּׁל, אֲבָל בָּזֶה שֶׁיֵּשׁ כֵּלִים שֶׁהֵם מְיֻחָדִים לְכָךְ וְכֵן הַמּוֹכֵר בְּבֵית הַשָּׁחִיט (ד"ה ומה שאוסרין)) דְּמַהֲנֵי תֵּימַל לְהַחֲזִיק אִסּוּר, וְגַם דְּטַעֲמִינַן לַהּ כְּלָהוּ שְׁתֵּא וְכוּ', וּבָזֶה אֵין חֵשֶׁשׁ שֶׁנַּעֲשָׂה הַזִּיעוּ בְּפֶסַח וּמְשֻׁהוּ אֵת בֵּה, שֶׁהֲרֵי מֵאָרֶץ מָרְחָק בָּא, וּמִדְּיוּעַ לֹא נֵימָא כָּל דְּפָרֵישׁ מֵרֻבָּא פָּרֵישׁ, עַיֵּן שָׁם שֶׁהֵאֲרִיךְ וְיֵשׁ לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵינוֹ אֶלָּא בְּדִבָּרִים הַמְּתָרִים וְאֲחָדִים נָהֲגוּ בָּהֶן אִסּוּר בְּטָעוּת:

* **אֲבָל בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן יֵשׁ לְהָקֵל.** וְעַיֵּן פְּרִי חָדָשׁ דְּמִפְקְפֵק עַל עִקַּר קֻלָּא דְּטַ"ז (ס"ק יא) וְחֹק יַעֲקֹב (סק"ל) עַיֵּן שָׁם: **(סג) בּוֹ.** וּמַהֲאי טַעֲמָא (פנ) יֵשׁ מִקִּלִּין לִשְׁתּוֹת בּוֹ מֵי דְּבַשׁ שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְאִם יֵשׁ לְסַפֵּק שָׁמָּא הָחֲמִיצוּהוּ בְּשִׁמְרֵי שֵׁכָר, אִסּוּר, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ב סָעִיף קָטָן כ"ה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה. וְדַוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לְהַעֲמִיד בְּשָׂמְרֵי חֲמִיצִין שֶׁכָּר, אִסּוּר, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ב סָעִיף קָטָן ק"ה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה. וְדַוְקָא בְּכָל גַּוְנֵי, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ שָׁזֶה כְּמָה פְּעָמִים שֶׁבִּשְּׁלוּ בּוֹ שְׁאָר דְּבָרִים בֵּינָתַיִם אִסּוּר. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תנ"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ק"כ [אֲיָזֶה אֹפֶן לְהַכְשִׁירוֹ לְפֶסַח] וּבְסָעִיף כ"ב בְּבֵאוּר הַלָּכָה דְּבוּר הַמַּתְחִיל וּבֵית חֲרֹסֶת. **(סד) מַשֶּׁהוּ מִדְּבָרִים אֵלּוּ.** (פה) אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּבִמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה יֵשׁ לְהָקֵל אֲפִלּוּ אִם נִתְעָרֵב הַרְבֵּה שֶׁאֵין שִׁשִּׁים כְּנֶגְדּוֹ, (פו) וְיֵשׁ מִקִּלִּין בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁאֵין לָחֹשׁ לְפֵרוּרִים [דַּהֵינוּ חוּץ מִשָּׁמֶן] אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה: **(סה) שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לָאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת.** חֲדָא דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁפּוֹטְרִים דְּפִלְיטַת כֵּלִים דְּהַיְנוּ נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם [שֶׁהֶחֱמִץ נָתַן טַעַם בְּהַכְּלִי וְהַכְּלִי נָתַן בַּשָּׂמֶן וְהַיַּיִן] מַתִּיר קֹדֶם הַפֶּסַח, וְעוֹד דְּאֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי שָׁמָּא לֹא הָיָה הַכְּלִי בֶּן יוֹמוֹ, וְקֹדֶם הַפֶּסַח לְכֵלִי עַלְמָא שָׁרֵי לְאוֹ אַדַּעְתַּיהּ. בַּ"ח (ס"א). מִשְׁמַע דְּאִם בִּשְּׁלוּ אוֹתוֹ מִתְּחִלָּה לְשֵׁם פֶּסַח בִּכְלֵי שְׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ מֻתָּר לֶאֱכֹל בְּפֶסַח. מְגַן אַבְרָהָם (ס"ק כב). וְנִרְאֶה לִי שֶׁצָּרִיךְ לַעֲרוֹת לְתוֹךְ כְּלִי פֶּסַח קֹדֶם יוֹם טוֹב: **(כד) לְהָקֵל בּוֹ.** מְשׁוּם דְּהֲוֵי נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהֶתֵּירָא, וְעוֹד דְּבְיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן אָמְרִינַן סְתָם כְּלִי אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, וּמַהֲאי טַעֲמָא יֵשׁ מְקִלִּין לִשְׁתּוֹת הַמָּעִ"ד שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם יֵשׁ לִסְפֹּק שֶׁהֶחְמִיצוּהוּ בְּשִׁמְרֵי שֵׁכָר אִסּוּר, וְכֵן כָּל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹמוֹת שֶׁמְּבַשְּׁלִין אוֹתוֹ כָּל הַשָּׁנָה בְּיוֹרוֹת שֶׁמְּבַשְּׁלִין יַיִן שָׁרָף אִסּוּר, דְּהֲוֵי דָּבָר חָזָק וְחָרִיף, וְאִם כֵּן לֹא מַהֲנֵי מֵה שֶּׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תמ"ב סָעִיף קָטָן י"א. מִרְקַחַת שֶׁהוּא דָּבָר קָיוּהָא וְחָרִיף, וְזֶה אִסּוּר אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵר אִסּוּרִים אֲפִלּוּ אֵינָם בְּנֵי יוֹמָן, עַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר בּוֹ אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן. ט"ז (סק"י): **(כה) מַשֶּׁהוּ.** דִּפְחוֹת מִשִּׁשִּׁים אֵין לְהָקֵל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עַכְשָׁו בָּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה הַכְּלִי בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ, וְגַם בָּרִי לִי שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב פֵּרוּר חָמֵץ בְּתוֹךְ הַשֶּׁמֶן, (עו) מִכָּל מָקוֹם אָסוּר, כֵּיוָן דְּבִעֵת הַתֶּכֶת הַשֶּׁמֶן לֹא הָיָה לְשֵׁם פֶּסַח, אָמְרִינַן מִלְּתָא דְּלֹא רַמְיָא עֲלֵיהּ דְּאִינִישׁ לְאוֹ אַדַּעְתַּיהּ. אֲכָן אִם בִּשְּׁלוּ אוֹתוֹ מִתְּחִלָּה לְשֵׁם פֶּסַח אֲלָא שֶׁהָיָה הַכְּלִי אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, מֻתָּר לֶאֱכֹלוֹ בְּפֶסַח, (עז) וּבִלְבַד שֶׁיִּעָרֶה אוֹתוֹ קֹדֶם פֶּסַח לִכְלֵי פֶּסַח, (פח) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה אֵין לְהַתִּיר הַשֶּׁמֶן בִּכְלֵי חָמֵץ אֲפִלּוּ אִם יָדוּעַ לוֹ שֶׁהוּא אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ: **(נט) וְכֵן כָּל דָּבָר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ נַעֲשָׂה הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח, וְהַכֹּל דִּינוֹ כְּנַ"ל לְעִנְיַן שֶׁמֶן: **(ס) אוֹ מִרְקַחַת וְכַדּוֹמֶה.** הָנֵה מִדִּבְרֵי הַט"ז (סק"י) מַשְׁמַע דְּמִרְקַחַת כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּבָר קָיוּהָא וְחָרִיף, אֲפִלּוּ בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא הָיָה הַכְּלִי בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת חָמֵץ אָסוּר, מִשּׁוּם דְּחִוּרְפֵיהּ מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשָׁבָח, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן אָסוּר, אֲבָל כַּמָּה (עט) אַחֲרוֹנִים הִשִּׂיגוּ עֲלָיו דַּאֲפִלּוּ הַמִּרְקַחַת הוּא מִדְּבָרִים חֲרִיפִים כְּגוֹן צְנוֹן וּכְהָאי גַּוְנָא, כֵּיוָן דִּמְטַגְּנִין אוֹתָן בְּדֶבֶשׁ בָּטֵל חִוּרְפֵיהוּ. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, אִם דֶּרֶךְ בְּנֵי אוֹתוֹ מָקוֹם לְבַשֵּׁל מִרְקַחַת בְּכֵלִים מְיֻחָדִים וְגַם כֵּף מְיֻחָד לָנֵעַר בּוֹ, הֲרֵי כְּאוֹמֵר (פ) בָּרִי לִי. עוֹד כָּתְבוּ דְּאִם בְּשָׁעַת הַהֲתָכָה מְכַוְּנִין עַצְמוֹ בְּשִׁבְיל אֵיזֶה דָּבָר לְהַתִּיכוֹ בִּכְלִי חָדָשׁ דַּוְקָא, א]אַף שֶׁלֹּא הִתִּיכוֹ לְשֵׁם פֶּסַח מֻתָּר: **(סא) אֲבָל בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן וְכוּ'.** הַטַּעַם דִּכְיָון שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן אָמְרִינַן בְּיֵהּ סְתָם כֵּלִים אֵינָם בְּנֵי יוֹמָן כְּמוֹ בְּשָׁאָר אִסּוּרִין, וְגַם לֹא חָיְשִׁינַן בְּיֵהּ לְפֵרוּרִים, וְעַיֵּן (פט) בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ (פנ) דְּאִם יָדְעִינַן שֶׁהֵם בְּנֵי יוֹמָן אֵין לְהָקֵל אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן: **(סב) יֵשׁ לְהָקֵל.** הַיְנוּ בְּנַעֲשָׂה הַכֹּל קֹדֶם הַפֶּסַח, אֲבָל בְּפֶסַח אֲפִלּוּ אִם יָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר לֶאֱכֹל אַף בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן כִּדְמוּכָח בְּסִימָן תס"ז סָעִיף קָטָן ב' בְּטַ"ז (ס"ק יא) וְחֹק יַעֲקֹב (סק"ל) עַיֵּן שָׁם: **(סג) בּוֹ.** וּמַהֲאי טַעֲמָא (פנ) יֵשׁ מִקִּלִּין לִשְׁתּוֹת בּוֹ מֵי דְּבַשׁ שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְאִם יֵשׁ לְסַפֵּק שָׁמָּא הָחֲמִיצוּהוּ בְּשִׁמְרֵי שֵׁכָר, אִסּוּר, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ב סָעִיף קָטָן ק"ה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה. וְדַוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לְהַעֲמִיד בְּשָׂמְרֵי חֲמִיצִין שֶׁכָּר, אִסּוּר, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ב סָעִיף קָטָן ק"ה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה. וְדַוְקָא בְּכָל גַּוְנֵי, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ שָׁזֶה כְּמָה פְּעָמִים שֶׁבִּשְּׁלוּ בּוֹ שְׁאָר דְּבָרִים בֵּינָתַיִם אִסּוּר. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תנ"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ק"כ [אֲיָזֶה אֹפֶן לְהַכְשִׁירוֹ לְפֶסַח] וּבְסָעִיף כ"ב בְּבֵאוּר הַלָּכָה דְּבוּר הַמַּתְחִיל וּבֵית חֲרֹסֶת. **(סד) מַשֶּׁהוּ מִדְּבָרִים אֵלּוּ.** (פה) אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּבִמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה יֵשׁ לְהָקֵל אֲפִלּוּ אִם נִתְעָרֵב הַרְבֵּה שֶׁאֵין שִׁשִּׁים כְּנֶגְדּוֹ, (פו) וְיֵשׁ מִקִּלִּין בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁאֵין לָחֹשׁ לְפֵרוּרִים [דַּהֵינוּ חוּץ מִשָּׁמֶן] אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה: **(סה) שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לָאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת.** חֲדָא דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁפּוֹטְרִים דְּפִלְיטַת כֵּלִים דְּהַיְנוּ נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם [שֶׁהֶחֱמִץ נָתַן טַעַם בְּהַכְּלִי וְהַכְּלִי נָתַן בַּשָּׂמֶן וְהַיַּיִן] מַתִּיר קֹדֶם הַפֶּסַח, וְעוֹד דְּאֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי שָׁמָּא לֹא הָיָה הַכְּלִי בֶּן יוֹמוֹ, וְקֹדֶם הַפֶּסַח לְכֵלִי עַלְמָא שָׁרֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ס"א אוֹת ל"ט בְּמִנְחַת יַעֲקֹב שֶׁם דְּהֵיכָא דְּאֵיכָּא בְּקֵדֵרָה רב מִמַּיִם וּשְׁאָר דְּבָרִים שְׁאֵינָם חֲרִיפִים, מִבְּטָלִים כְּתַ הַחֲרִיפוּת, וְכֵן מִבְּאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי"ד בְּשֵׁ"ךְ סָעִיף קָטָן י"ג עַיֵּן שָׁם: **(פ) וּבְרִי זֶה עֵדִיף מִשְּׁאָר בְּרִי דְּאֵיתָא לְעֵיל דְּלֹא מְהֵימְנִין לֵיהּ:** **(פא)** אֵלְיָה רַבָּה (ס"ק כב) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כה) וְחַיֵּי אָדָם (שם), דְּמִטַּעַם נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם בְּלִבְלֵד אֵין לְהַתִּיר, מִשּׁוּם דְּחֶמֶץ שְׁמוֹ עָלָיו וְהֲרֵי כְּנוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּאִסּוּרָא. **וּמִדִּבְרֵי הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ לְכָאוֹרָה מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּבֶן יוֹמוֹ מַתִּיר הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן,** מִשּׁוּם דְּמַעֲקַר הַדִּין נִקְרָא חֶמֶץ שֶׁנִּבְלַע קֹדֶם הַפֶּסַח **לְהַחְמִיר לָאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת.** חֲדָא דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁאֵין לָחֹשׁ לַפֵּרוּרִים [דַּהֵינוּ חוּץ מִשָּׁמֶן] אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה: **(סה) שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לָאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת.** חֲדָא דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁפּוֹטְרִים דְּפִלְיטַת כֵּלִים דְּהַיְנוּ נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם [שֶׁהֶחֱמִץ נָתַן טַעַם בְּהַכְּלִי וְהַכְּלִי נָתַן בַּשָּׂמֶן וְהַיַּיִן] מַתִּיר קֹדֶם הַפֶּסַח, וְעוֹד דְּאֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי שָׁמָּא לֹא הָיָה הַכְּלִי בֶּן יוֹמוֹ, וְקֹדֶם הַפֶּסַח לְכֵלִי עַלְמָא שָׁרֵי לִשְׁתּוֹתוֹ, וְאֵין אָנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יֵשׁ פֵּירוּר דַּק שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא רָאִינוּ מֵעוֹלָם שֶׁנִּפַּל לְתוֹכוֹ חֹמֶץ. **ב]** וּבְשו"ע הרב (סמ"ד) כתב בְּכהמג"א. **ג]** וכן כתב בשו"ע הרב (סמ"ד).

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הרב: א] כתב בשו"ע הרב (סמ"ז): וּמִכֹּל מָקוֹם מֹחֶמֶת חֲשַׁשׁ שֶׁמָּא נִתְעָרֵב בּוֹ פֵּירוּר חָמֵץ מִשֶּׁהוּ צָרִיךְ לִסְנֹּנוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח, וְאִם לֹא מָצָא שׁוּם פֵּירוּר חָמֵץ עַל פִּי הַמְּסֻנָּנֶת מוּתָּר צָרִיךְ לִסְנֹּנוֹ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח. וְאִם לֹא מָצָא שׁוּם פֵּירוּר חָמֵץ עַל פִּי הַמְּסֻנָּנֶת מוּתָּר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמז

(סו) יֵשׁ מַחְמִירִין לְהִסְתַּפֵּק מֵחֹמֶץ יַיִן (סז) שֶׁמִּסְתַּפְּקִין מִמֶּנּוּ כָּל הַשָּׁנָה, דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא נָתְנוּ בּוֹ מִן הַנִּשְׁאָר מִן הַסְּעוּדָה, וְלִפְעָמִים (סח) יֵשׁ בּוֹ פֵּרוּרֵי לֶחֶם (מהרי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח)). וּבִמְקוֹמוֹת אֵלּוּ (סט) שֶׁאֵין חֹמֶץ יַיִן מָצוּי, לֹא רָאִיתִי מַחְמִירִין בָּזֶה. עוֹד יֵשׁ מַחְמִירִין לְכַתְּחִלָּה (ע) שֶׁלֹּא לְמַלֹּאת מִן יַיִן וְחֹמֶץ יַיִן תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים לְפֶסַח בִּכְלִי חָמֵץ, וְאִם מִלְּאוּהוּ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹתוֹ בְּפֶסַח (תשובת מהר״י ברי״ן), (עא) וְהַמֵּקֵל לֹא הִפְסִיד, כָּל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יַיִן וְחֹמֶץ (כו) [כו] מָצוּי, כֵּן נִרְאֶה לִי. חָבִית יַיִן שֶׁדִּבְּקוּ נְסָרָיו בְּבָצֵק, אִם הוּא תּוֹךְ (כז) שְׁנֵי חֳדָשִׁים קֹדֶם פֶּסַח, עֲדַיִן רַךְ הוּא וְנוֹתֵן טַעַם (עב) בְּפֶסַח (עג) וְאָסוּר (כח) לִשְׁתּוֹתוֹ, (עד) וְאִם נְתָנוּהוּ קֹדֶם לָכֵן, כְּבָר נִתְיַבֵּשׁ וְאֵינוֹ נוֹתֵן טַעַם בְּפֶסַח וְשָׁרִי (מרדכי ריש פרק כל שעה (פ״ג סי׳ תקנה) וסמ״ג (לאוין עז-עח) והגהות מיימוני (דפוס קושטא) פרק א׳ (ה״ח)). (עה) מִיהוּ אִם יֵשׁ כַּזַּיִת בָּצֵק (עו) בְּמָקוֹם אֶחָד, (עז) * חַיָּב (כט) לְבַעֲרוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁעָשׂוּ לְחַזֵּק (פסקי מהרא״י (תרומת הדשן) סימן קמט) כְּדִלְעֵיל סִימָן תמ״ב סָעִיף ז׳:

בַּאֵר הֵיטֵב

תּוֹךְ הַפֶּסַח. וּבִמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה וּכְהַאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהָקֵל בְּכָל עִנְיָן, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כו): (כו) **מָצוּי.** וְאִם הַכְּלִי הָיָה מֹרַק וְשֻׁטַּף שָׁרִי לְכֻלֵּי עָלְמָא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כט) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (הל׳ ל׳ יום קודם הפסח). וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כח) שֶׁמַּסִּיק בְּחֹמֶץ דְּהָוֵי דָּבָר חָרִיף דְּלָא הָוֵי נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם, וְלָכֵן אִם עָמַד בִּכְלִי חָמֵץ בֶּן יוֹמוֹ וְכוּ׳, וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק לד) מַה שֶּׁהִקְשָׁה עָלָיו. כָּתַב בִּתְשׁוּבַת צֶמַח צֶדֶק סִימָן (פ״ו) [פ׳] דְּאָסוּר לִתֵּן לְתוֹךְ הַיַּיִן חֲלֵב בְּהֵמָה וְחֵלֶב חִטָּה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָבָן וְצָלוּל, דְּשֶׁמָּא יִשְׁתֶּה עִם בָּשָׂר אוֹ יִשְׁתֶּה בְּפֶסַח, וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּתְבַּטֵּל בְּשִׁשִּׁים מִכָּל מָקוֹם הָוֵי לֵיהּ מְבַטֵּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה, וְעוֹד שֶׁמָּא יִשָּׁאֵר קְצָת מֵחֵלֶב חִטָּה בְּעַיִן עַיֵּן שָׁם. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם הִשִּׂיג עָלָיו (ס״ק מה), וְהִסְכִּים עִמּוֹ פְּרִי חָדָשׁ סִימָן תס״ז סָעִיף ח׳. וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק לד) מַסְכִּים עִם הַצֶּמַח צֶדֶק עַיֵּן שָׁם: (כז) **שְׁנֵי חֳדָשִׁים.** וְטַ״ז (ס״ק יב) כָּתַב שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק לו) חוֹלֵק עָלָיו וּמַחְמִיר כְּדִבְרֵי רַמ״א: (כח) **לִשְׁתּוֹתוֹ.** אֲבָל לְקַיְּמוֹ מֻתָּר. אַחֲרוֹנִים: (כט) **לְבַעֲרוֹ.**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בְּשׁוּ״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּתַב יָד (ח״ב) סִימָן ז׳ שֶׁיַּיִן מְבֻשָּׁל שֶׁמְּבִיאִין מִמְּדִינוֹת תּוֹגַרְמָה וְאֵין יָדוּעַ אִם נַעֲשָׂה לְשֵׁם פֶּסַח יֵשׁ לְהַתִּיר, דְּמִסְתָּמָא סְתָם כֵּלִים אֵינָם בְּנֵי יוֹמָן, וְגַם נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם, וְעוֹד דִּפְשִׁיטָא דִּמְבַשְּׁלִין גַּם אַדַּעְתָּא דְּפֶסַח דְּעִקַּר מְכִירַת הַיַּיִן לְפֶסַח עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת בַּ״ח סִימָן קכ״ג דִּלְכַתְּחִלָּה אַף שֶׁיָּדוּעַ שֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר לִמְלֹחַ בָּשָׂר אוֹ דָּגִים בִּכְלִי חָמֵץ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מֵהֶם בְּפֶסַח, כְּמוֹ דָּגִים שֶׁעָלוּ כוּ׳, וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלַח כֵּיוָן שֶׁיָּדוּעַ שֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ עַיֵּן שָׁם: [כו] **מָצוּי.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת נוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא סִימָן (ב׳) [סו] אִם אֵינוֹ יְהוּדִי מַחֲזִיק חֶזְקַת יַיִן שָׁרָף, וּבְהַגִּיעַ הַפֶּסַח שׁוֹלְחִים מִמָּקוֹם אַחֵר לְשֵׁם חָבִיּוֹת יַיִן שָׁרָף מְחֻתָּם עִם הָכְשֵׁר לְפֶסַח, וְהַמַּחֲזִיק הוּא נוֹתֵן לִפְנֵי הַיִּשְׂרָאֵל בְּכֵלִים קְטַנִּים מְחֻתָּמִים וּמוֹכֵר אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל, וְכָתַב שֶׁקָּשֶׁה לְהַתִּיר בְּחוֹתָם אֶחָד וְיֵשׁ לְהַצְרִיךְ חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם, דְּהֵינוּ לִכְרֹךְ נְיָר עַל פִּי הַצְּלוֹחִית וְחוּט קָשׁוּר סָבִיב וְיַחְתֹּם וְשׁוּב יִכְרֹךְ נְיָר עַל נְיָר הָרִאשׁוֹן וְחוּט קָשׁוּר בּוֹ וְיַחְתֹּךְ, כֵּן יַעֲשֶׂה בְּכָל כְּלִי וּכְלִי, וְאִם הַמַּחֲזִיק מַקְפִּיד עַל זֶה וְיֵשׁ לָחֹשׁ לְאֵיבָה שֶׁלּוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר בְּחוֹתָם אֶחָד, כֵּיוָן שֶׁרְגִילִין שָׁם בִּשְׁתִּיַּת הַיַּיִן שָׁרָף וְיִהְיֶה לָהֶם עַל יְדֵי זֶה מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, וְטוֹב לְהַכְרִיז וּלְהוֹדִיעַ אֶל הַיְּהוּדִים אֹפֶן הַחוֹתָם וְכָל אֶחָד יַשְׁגִּיחַ בְּעֵת שֶׁיִּקַּח אִם הוּא כְּאֹפֶן הַחוֹתָם, גַּם יוֹדִיעַ לְהַמַּחֲזִיק שֶׁיּוֹדִיעַ לְכֹל אֹפֶן הַחוֹתָם אֵיךְ הוּא. וְעַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם צֶמַח צֶדֶק לְעִנְיָן לָתֵת לְתוֹךְ הַיַּיִן חֲלֵב בְּהֵמָה וְחֵלֶב חִטָּה וּבְדָגוּל מַרְבָבָה (סי״ב) כָּתַב לְהַכְרִיעַ לֶאֱסֹר בְּחֵלֶב חִטָּה דְּחָמֵץ שְׁמוֹ עָלָיו, וּלְהַתִּיר בַּחֲלֵב בְּהֵמָה דַּעֲדַיִן הָתֵּר הוּא עַיֵּן שָׁם, וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק מה)

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם, וְנוּכַל לִסְמֹךְ אַטְעָמִים אֵלּוּ עַל כָּל פָּנִים לְעִנְיָן שֶׁלֹּא לֶאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת, (פז) אָכֵן אִם יָדוּעַ שֶׁהַכְּלִי שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הָיָה בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ, א]מַשְׁמַע מֵאַחֲרוֹנִים דְּאוֹסֵר הַתַּעֲרוֹבוֹת, דְּמִשּׁוּם סְבָרַת נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם לְחוּד אֵין לְהַתִּיר, דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם אָסוּר בְּחָמֵץ אַף קֹדֶם פֶּסַח: (סו) **יֵשׁ מַחְמִירִין לְהִסְתַּפֵּק מֵחֹמֶץ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ אִם נַעֲשָׂה הַחֹמֶץ בִּכְלִי חָדָשׁ (פח) וְגַם נִשְׁאֲבוּ מִמֶּנּוּ בִּכְלֵי פֶּסַח, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר: (סז) **שֶׁמִּסְתַּפְּקִין מִמֶּנּוּ כָּל הַשָּׁנָה.** לְאַפּוּקֵי מִן הַחֹמֶץ שֶׁמֻּנָּח (פט) בְּבֵית הָאוֹצָר דְּשָׁרִי: (סח) **יֵשׁ בּוֹ פֵּרוּרֵי לֶחֶם.** וְאִם סִנְּנָן (ל) קֹדֶם פֶּסַח מֻתָּר: (סט) **שֶׁאֵין חֹמֶץ יַיִן מָצוּי וְכוּ׳.** וְעַל כֵּן (לא) אֲפִלּוּ נִסְתַּפְּקוּ מִמֶּנּוּ שָׁרִי, (לב) דְּלֹא אֶפְשָׁר בְּקַל לִמְצֹא אֲחֵרִים: (ע) **שֶׁלֹּא לְמַלְּאוֹת וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁבָּא לְמַלְּאוֹת חָבִית יַיִן לְפֶסַח לֹא יְמַלְּאֶנּוּ עַל יְדֵי כְּלִי חָמֵץ, (לג) אַף שֶׁסְּתָם כֵּלִים נְקִיִּים הֵן וְאֵין בָּהֶן לִכְלוּךְ בְּעַיִן רַק בָּלוּעַ בְּתוֹכוֹ וּבָלוּעַ אֵינוֹ נִפְלָט עַל יְדֵי צוֹנֵן: (עא) **וְהַמֵּקֵל לֹא הִפְסִיד.** וְאִם הַכְּלִי (לד) הָיָה מֹרַק וְשֻׁטַּף שָׁרִי לְכֻלֵּי עָלְמָא, אִם לֹא שֶׁשָּׁהָה הַחֹמֶץ בְּתוֹכוֹ מֵעֵת לְעֵת (לה) דִּבְחֹמֶץ בָּעִינַן גַּם כֵּן מֵעֵת לְעֵת, וְאָז אֲפִלּוּ אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר דְּחוּרְפֵיהּ מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשֶׁבַח. בַּמְּקוֹמוֹת שֶׁמְּעָרְבִין (לו) צוֹקֶעֶר בְּחֹמֶץ יַיִן אֵין לְהִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ בְּפֶסַח אֶלָּא אִם כֵּן סִנְּנָן קֹדֶם הַפֶּסַח, (לז) ב]וּבִמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה מֻתָּר בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ לֹא סִנְּנָן: (עב) **בְּפֶסַח.** פֵּרוּשׁ דְּהַטַּעַם שֶׁנָּתַן קֹדֶם הַפֶּסַח כְּבָר נִתְבַּטֵּל בְּשִׁשִּׁים, אֶלָּא דְּאָסוּר מִשּׁוּם דְּנוֹתֵן טַעַם בְּפֶסַח עַצְמוֹ דְּהוּא בְּמַשֶּׁהוּ, וְאַף דְּבָצֵק הַזֶּה הוּא חָמֵץ נֻקְשֶׁה וּבְנֻקְשֶׁה סְבִירָא לְהוּ לְכַמָּה פּוֹסְקִים דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים אַף בְּתוֹךְ הַפֶּסַח וּכְדִלְעֵיל בְּסוֹף סָעִיף קָטָן ט״ו, (לח) הָכָא גָּרַע, דְּכֵיוָן שֶׁנּוֹתֵן הַיַּיִן עַל מְנָת לְהַשְׁהוֹתוֹ בְּתוֹךְ הֶחָבִית בְּפֶסַח הָוֵי כִּמְבַטֵּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה: (עג) **וְאָסוּר לִשְׁתּוֹתוֹ.** אֲבָל (לט) לְקַיְּמוֹ שָׁרִי, (ק) כֵּיוָן שֶׁעָבַר עָלָיו שְׁלֹשִׁים יוֹם: (עד) **וְאִם נְתָנוּהוּ קֹדֶם לָכֵן.** הַיְנוּ שֶׁנָּתְנוּ הַבָּצֵק לְדַבֵּק קֹדֶם שְׁנֵי חֳדָשִׁים, ג]וְעַיֵּן בְּטַ״ז (ס״ק יב) שֶׁדַּעְתּוֹ לְדִינָא דְּדֵי בִּשְׁלֹשִׁים יוֹם, אֲבָל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סי׳ תמב סק״ה) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק לו) דַּעְתָּם לְדִינָא כְּמַשְׁמָעוּת הָרַמ״א דִּלְעִנְיָן שֶׁיְּהֵא מֻתָּר לִשְׁתּוֹת הַיַּיִן בָּעִינַן דַּוְקָא שְׁנֵי חֳדָשִׁים: (עה) **מִיהוּ אִם יֵשׁ כַּזַּיִת וְכוּ׳.** מִסְתַּבְּרָא (קא) דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ הוּא קֹדֶם שְׁנֵי חֳדָשִׁים: (עו) **בְּמָקוֹם אֶחָד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין חוּט הַבָּצֵק נִפְסָק בֵּינְתַיִם (קב) וְרָאוּי לְהִנָּטֵל כְּאַחַת אִלּוּ הָיָה לַח: (עז) **חַיָּב לְבַעֲרוֹ.**

בֵּאוּר הֲלָכָה

דִּמְקִלִּין בָּזֶה בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן, דְּאָתֵי לְזִלְזוּלֵי בֵּהּ:

*** חַיָּב לְבַעֲרוֹ. וּלְעִנְיָן הַיַּיִן אִם מֻתָּר לִשְׁתּוֹתוֹ, לִכְאוֹרָה הַדָּבָר פָּשׁוּט דְּקֹדֶם שְׁנֵי חֳדָשִׁים שֶׁכְּבָר נִתְיַבֵּשׁ וְאֵינוֹ נוֹתֵן טַעַם בַּיַּיִן יָרִיק הַיַּיִן מִן הֶחָבִית וּמֻתָּר לִשְׁתּוֹתוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן לְהַשְׁהוֹתוֹ, וְאִם בְּתוֹךְ שְׁנֵי חֳדָשִׁים שֶׁנּוֹתֵן טַעַם בַּיַּיִן דְּאָסַר הָרַמ״א לִשְׁתּוֹתוֹ, לְעִנְיָן לְהַשְׁהוֹתוֹ תָּלוּי בִּשְׁנֵי הַתֵּרוּצִים שֶׁבַּמָּגֵן אַבְרָהָם**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(פז) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סכ״ז), **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (א״א ס״ק כו) **שֶׁלֹּא פְּסִיקָא לֵיהּ,** דְּאֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ בְּדִיעֲבַד לְעִנְיָן תַּעֲרוֹבוֹת אַסְבָרַת נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם לְחוּד, **וְעַל כָּל פָּנִים הֵיכָא דְּיֵשׁ שִׁשִּׁים אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל בִּמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה:** (פח) אַחֲרוֹנִים: (פט) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה): (ל) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק לג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כז): (לב) **וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר גִּמְגֵּם דְּהָא אֶפְשָׁר לִקְנוֹת קֹדֶם יוֹם טוֹב וּלְסַנְּנָן:** (לג) אַחֲרוֹנִים: (לד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כט) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (הל׳ ל׳ יום קודם הפסח): (לה) שַׁ״ךְ בְּיוֹרֶה דֵעָה סִימָן ק״ה סָעִיף קָטָן ב׳ וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שָׁם (הגב״י) וּפְרִי חָדָשׁ (שם סק״ד) וְהַגְּרָ״א שָׁם (סק״ט) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק לד) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ ס״ק כו), דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כח), וּרְאָיוֹתָיו דָּחָה בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ל): (לו) חֹק יַעֲקֹב (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לז) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג), וּמַה שֶּׁמַּחְמִיר שָׁם לְכַתְּחִלָּה אֲפִלּוּ עַל יְדֵי סִנּוּן אֵינִי יוֹדֵעַ טַעֲמוֹ, דְּהָא הַמַּעַט צוּקֶעֶר נִתְבַּטֵּל בְּשִׁשִּׁים קֹדֶם פֶּסַח, דְּהָא שֶׁמַּחְמִירִין בּוֹ בְּסִימָן תס״ז (ס״ח) הוּא מִשּׁוּם הַקֶּמַח שֶׁמִּתְעָרֵב בּוֹ, וְהַקֶּמַח נִמּוֹחַ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה בְּעַצְמוֹ, וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה דְּהָא מְבַשְּׁלִין הַצּוּקֶעֶר בִּכְלִי חָמֵץ, הָא כָּתַב הָרַמ״א לְעֵיל דְּעַל יְדֵי תַּעֲרוֹבוֹת אֵין לֶאֱסֹר: (לח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ל) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לט) אַחֲרוֹנִים: (ק) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק לה), **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (מש״ז ס״ק יב) **שֶׁכָּתַב דְּמִמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״ל) **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים גַּם כֵּן מֻתָּר לִשְׁהוֹתוֹ,** שֶׁהַבָּצֵק נַעֲשָׂה לְחַזֵּק הֶחָבִית וּבָטֵל לְגַבֵּי הֶחָבִית וּמֻתָּר לְקַיְּמוֹ, **וְהַיַּיִן נַמִּי מֻתָּר לְקַיְּמוֹ, וּבֶאֱמֶת כֵּן מַשְׁמַע מִתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן** שָׁם בִּפְסָקָיו סִימָן קמ״ט דְּהֵיכָא דְּלֵיכָא כַּזַּיִת מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים: (קא) דִּבְמַתְנִיתִין דִּפְסָחִים (דַּף מ״ה (ע״א)) אִם יֵשׁ כַּזַּיִת בְּמָקוֹם אֶחָד חַיָּב לְבַעֵר, וְלֹא קָמַפְלִיג בֵּין מֻפְלָג קֹדֶם הַפֶּסַח אוֹ סָמוּךְ, וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים [מְקוֹר חַיִּים (בי׳ ס״ק יד) וּמָגֵן אֶלֶף (ס״ק יח)] מַה שֶּׁתַּרְצוּ אַקֻּשְׁיַת הַפְּרִי מְגָדִים (שם) דְּסוֹתֵר עַצְמוֹ לְמַה דְּאִיתָא בְּסִימָן תמ״ב סָעִיף ג׳ בְּהַגָּ״הּ לְעִנְיָן דִּבּוּק הַנְּיָרוֹת בַּחַלּוֹן דְּאִם הוּא קֹדֶם שְׁלֹשִׁים מֻתָּר אַף דְּאִיכָּא כַּזַּיִת, וְכִדְאִיתָא בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן בִּפְסָקָיו סִימָן קמ״ט, עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיכוּ בָּזֶה: (קב) מָגֵן אֶלֶף (שם):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (סמ״ה) הביא את שתי הדעות אם מועיל ההיתר של נ״ט בר נ״ט דהיתירא. וסיים שם שלענין הלכה יש להחמיר שלא לאכול המאכל עצמו שנתבשל, אבל אם בתוך הפסח נתערב מאכל זה במאכלים אחרים אינו אוסר במשהו אלא מתבטל בששים. ויש אומרים שאפילו ששים אין צריך לבטלו, לפי שבדיעבד סומכים לגמרי על דעת הסוברים שמועיל ההיתר של נ״ט בר נ״ט. ויש לסמוך על דבריהם במקום הפסד מרובה או שעת הדחק [וראה שעה״צ ס״ק פז בשם הפמ״ג]. **ב]** ובשו״ע הרב (סמ״ז) לא כתב להתיר במקום הפסד מרובה. **ג]** ובשו״ע הרב כתב כהרמ״א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמז

כ מִרְדְּכִי פֶּרֶק ב׳ דְּפְסָחִים (סי׳ תקנז) וְשָׁם כָּתַב בְּמְדוּכָה שֶׁל חֶמֶץ. ל סְמ״ק בְּסִימָן (רכ״ב) [רכ״ב].

כ * כְּמֶלַח (עח) שֶׁשָּׁמוּ בְּמְדוֹכָה, מֻתָּר לִמְלֹחַ בּוֹ בָּשָׂר (עט) בְּפֶסַח. (משום (פ) דְּאֵינוֹ מַפְלִיט (נ) בְּצוֹנֵן):

ל (פא) * לְבָסָר שֶׁדָּכִין קֹדֶם פֶּסַח בְּמְדוֹכוֹת מְחֻמָּצוֹת, מֻתָּר לְאָכְלוֹ בְּפֶסַח. הַגָּה: מְשׁוּם דְּאֵינוֹ מַפְלִיט (נא) בְּצוֹנֵן. (פב) וַאֲפִלּוּ אִם נַעֲשָׂה בְּפֶסַח אֵינוֹ אוֹסֵר (פג) אִם הָיָה הַכְּלִי (נב) נָקִי, (פד) אֲבָל אִם חָתְכוּ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ (פה) תּוֹךְ (נג) הַפֶּסַח, יֵשׁ לְהַחְמִיר, דִּסְתָם סַכִּין אֵינוֹ נָקִי וְיֵשׁ לָחֹשׁ (פו) לְחָמֵץ הַדָּבוּק עָלָיו (מהרי״ל (הל׳ מאכלות

בְּאֵר הֵיטֵב

אֶלָּא אִם כֵּן טָחוֹ בְּטִיט. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות יד): ל (נ) **בְּצוֹנֵן.** פֵּרוּשׁ בְּיָבֵשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּצוֹנֵן לַח וְעַל יְדֵי שְׁרִיָּה חוֹשֵׁשׁ הָרַב לְעַיֵּל בְּסָעִיף ה׳ לְהַחְמִיר. וְלִדְוִדִּ בְּתוֹכוֹ אַף שֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אִם הוּא דָּבָר חָרִיף אָסוּר כְּמַבְאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ״ו (ס״ג), כֵּן הַסְּבָמַת הָאַחֲרוֹנִים. וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִדְּדָ קֹדֶם פֶּסַח בְּמְדוֹכָה שֶׁלָּנוּ שָׁרֵב תַּשְׁמִישָׁן בְּתַבְלִין וּבְשָׂמִים וּכְהָאי גַּוְנָא, דְּלֵיכָּא רַק חֲשָׁשׁ לְטַעַם מַשֶּׁהוּ, וְנִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח, אֲפִלּוּ בְּכְלִי בֶּן יוֹמוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר. חק יַעֲקֹב (ס״ק לח). וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לב) מַחְמִיר אִם נִדּוֹדְ בּוֹ עַיֵּן שָׁם: ז (נא) **בְּצוֹנֵן.** אַף שֶׁהוּא בֶּן יוֹמוֹ, כֵּיוָן דְּבִסָּר לֹא מִקְרֵי דָּבָר חָרִיף לְהַפְלִיט בְּצוֹנֵן. וְטַ״ז (ס״ק יג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג) דַּעְתָּם לְאִסּוּר וְדָבָר זֶה תָּלוּי בְּמַחֲלֹקֶת אִם נִתְבַּשֵּׁל בְּסַכִּין חָמֵץ אִם נִתְבַּשֵּׁל בְּסַכִּין שֶׁל בָּשָׂר אוֹ בְּסַכִּין שֶׁל חָלָב, וְכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים הֵם בְּסִימָן צ״ה (ס״ק ל״ג) וּבְסִימָן צ״ז (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן צ״ח (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן ק״ה (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן ק״ה (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן ק״ה